

**ΕΘΝΙΚΟ ΚΑΙ ΚΑΠΟΔΙΣΤΡΙΑΚΟ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΑΘΗΝΩΝ
ΦΙΛΟΣΟΦΙΚΗ ΣΧΟΛΗ
ΤΜΗΜΑ ΦΙΛΟΛΟΓΙΑΣ
ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΜΕΤΑΠΤΥΧΙΑΚΩΝ ΣΠΟΥΔΩΝ «ΚΟΡΑΗΣ»**

Κατερίνα Ζώη

Οι Μικρές Προτασιακές Φράσεις στα Ελληνικά

ΔΙΠΛΩΜΑΤΙΚΗ ΕΡΓΑΣΙΑ

ΕΠΟΠΤΗΣ: Βασίλειος Σπυρόπουλος

**ΕΠΙΤΡΟΠΗ: Βασίλειος Σπυρόπουλος
Σπυριδούλα Βαρλοκώστα
Αμαλία Μόζερ**

ΑΘΗΝΑ 2018

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

1. Εισαγωγή	3
2. Η εσωτερική δομή των ΜΠΦ	5
2.1 Η ύπαρξη των ΜΠΦ	5
2.2 Η εσωτερική δομή των ΜΠΦ	10
3. Η αντιστροφή του κατηγορουμένου	21
3.1 Ορισμός της αντιστροφής του κατηγορουμένου	21
3.2 Η θεωρία της αντιστροφής του κατηγορουμένου	22
3.3 Η θεωρία των εξισωτικών δομών	32
3.4 Συμπεράσματα-Η αντιστροφή του κατηγορουμένου στα Ελληνικά	38
4. Η εξωτερική δομή των ΜΠΦ	48
4.1 Εισαγωγή	48
4.2 Δομές ECM	48
4.3 Δομές Ελέγχου	52
4.4 Δομές Ανύψωσης	54
4.5 Η ΜΠΦ σε θέση υποκειμένου	55
4.6 Η σύνταξη των ΜΠΦ με τα ρήματα <i>αποδεικνύω</i> και <i>αναγνωρίζω</i>	58
5. Συμπεράσματα	63
6. Βιβλιογραφία	66

1. Εισαγωγή

Με τον όρο Μικρές Προτασιακές Φράσεις (εφεξής ΜΠΦ) εννοούνται οι δομές, οι οποίες διαθέτουν προτασιακά χαρακτηριστικά με την έννοια ότι περιέχουν μία Φράση Υποκειμένου και μία Κατηγορηματική Φράση ([ΦΠροσδ ΧΦ], όπου το Χ μπορεί να είναι επίθετο, ουσιαστικό ή πρόθεση) και συνήθως αποτελούν το συμπλήρωμα του ρήματος της πρότασης. Διαφέρουν όμως από τις πλήρεις προτάσεις γιατί θεωρούνται ελλιπείς δομές, καθώς λείπει το ρηματικό στοιχείο, το οποίο είναι η τυπική κατηγορηματική κατηγορία. Διακρίνονται δύο είδη κατηγορημάτων: α) εκείνα στα οποία παρεμβάλλεται κάποιο συνδετικό ρήμα (παράδειγμα (1)) και β) τις δευτερεύουσες κατηγορηματικές δομές (παράδειγμα (2)):

(1) Η Αντωνία είναι έξυπνη.

(2) Η Κατερίνα θεωρεί την Αντωνία έξυπνη.

Στα πλαίσια της Βασικής Θεωρίας (1957-1970) και της Διευρυμένης Βασικής Θεωρίας (1970-1980) του Chomsky γίνεται μία πολύ μικρή αναφορά στις ΜΠΦ. Ο Chomsky θεωρεί πως στη διαδοχή στοιχείων τύπου [Ρ ΟΦ ΧΦ], το Ρ με την ΧΦ αποτελούν μαζί μία πολυπλοκότερη ενότητα. Ωστόσο μέχρι τη δεκαετία του '80 δεν υπάρχει κάποια ιδιαίτερη εμβάθυνση σε σχέση με τις συγκεκριμένες δομές. Η μελέτη τους όμως αργότερα πυροδότησε διαφωνίες μεταξύ των γλωσσολόγων. Ορισμένοι αμφισβητούν ακόμα και την ύπαρξή τους ως συστατικά (Williams 1980, 1983). Αλλά ακόμη και όσοι συμφωνούν στην ύπαρξη των ΜΠΦ, διαφωνούν στο ποιο είναι το κατηγοριακό στάτους τους.

Στην παρούσα εργασία θα μελετηθούν οι ΜΠΦ σε σχέση με την εσωτερική αλλά και με την εξωτερική δομή τους, δηλαδή τη σχέση της ΜΠΦ με το ρήμα της πρότασης, με έμφαση στη Νέα Ελληνική γλώσσα. Στη δεύτερη ενότητα θα συζητηθούν τα στοιχεία που συνηγορούν στην ύπαρξη των ΜΠΦ ως συστατικών, αλλά και η εσωτερική δομή τους. Στην τρίτη ενότητα θα γίνει αναφορά στο φαινόμενο της αντιστροφής του κατηγορήματος (predicate inversion). Η τέταρτη ενότητα χωρίζεται σε δύο μέρη. Στο πρώτο θα μελετηθεί η σχέση των ΜΠΦ με το ρήμα της πρότασης αλλά και οι δομές που προκύπτουν από τη σχέση αυτήν. Ειδικότερα, θα γίνει αναφορά

των δομών που μπορούν να σχηματίσουν οι ΜΠΦ με το ρήμα της πρότασης ανάλογα με την ορισματική δομή του. Στο δεύτερο μέρος (ενότητα 4.6) θα μελετηθεί η σχέση των ΜΠΦ με κάποιες ιδιάζουσες περιπτώσεις ρημάτων, όπως τα *αποδεικνύω* και *αναγνωρίζω*. Όπως θα αναλυθεί εκτενέστερα παρακάτω τα προαναφερθέντα ρήματα φαίνονται να παρουσιάζουν ιδιοτυπίες που αντικατοπτρίζονται με την ενεργητική ή την παθητική σύνταξη. Τέλος, στην πέμπτη ενότητα θα συνοψιστούν τα συμπεράσματα που θα προκύψουν.

2. Η εσωτερική δομή των ΜΠΦ

2.1 Η ύπαρξη των ΜΠΦ

Το πρώτο ερώτημα που προκύπτει είναι: Οι ΜΠΦ υπάρχουν; Αποτελούν ένα συστατικό ή η ΦΠροσδ αποτελεί όρισμα του ρήματος της πρότασης; Δύο θεωρίες έχουν διατυπωθεί σχετικά με αυτό το ζήτημα: Η Θεωρία των ΜΠΦ (Small Clause Theory) των Chomsky (1981, 1986a, 1986b) και Stowell (1981, 1983) και η Θεωρία της Κατηγορήσης (Predication Theory) με κύριο εκπρόσωπο τον Williams (1980, 1983).

Ενώ η Θεωρία των ΜΠΦ υποστηρίζει πως οι ΜΠΦ αποτελούν συστατικό, η θεωρία της Κατηγορήσης υποστηρίζει μια διαφορετική άποψη. Εισάγει μία επιπλέον δομή, την Κατηγορηματική Δομή, μετά την Επιφανειακή Δομή. Η σχέση κατηγορήσης δημιουργείται με τη συναναφορά της ΦΠροσδ με το X (κατηγορημα). Μέχρι και την Επιφανειακή Δομή, η ΦΠροσδ είναι άμεσο αντικείμενο του ρήματος, ενώ γίνεται υποκείμενο του X στην Κατηγορηματική Δομή. Στη θεωρία των ΜΠΦ, η ΦΠροσδ είναι συντακτικά υποκείμενο σε όλα τα επίπεδα.

Υπάρχουν επιχειρήματα τα οποία αποδεικνύουν ότι οι ΜΠΦ αποτελούν ένα συστατικό. Παρακάτω θα παρουσιαστεί μια σειρά από επιχειρήματα υπέρ της ανάλυσης των ΜΠΦ τα οποία προκύπτουν από την εφαρμογή μιας σειράς κριτηρίων, όπως αυτά διατυπώνονται στον Aarts (1992). Ωστόσο θα πρέπει να επισημανθεί πως ορισμένα από αυτά δεν μπορούν να εφαρμοστούν στα Ελληνικά.:

A) Οι ΜΠΦ μπορούν να συνδεθούν κατά παράταξη με παρόμοιες διαδοχές στοιχείων:

(3) Θεωρώ *την Αντωνία έξυπνη* και *τον Γιάννη χαζό*.

Γνωρίζοντας ότι, όταν μια σειρά από στοιχεία συνδέεται παρατακτικά με ένα συστατικό, τότε αυτή η σειρά από στοιχεία αποτελεί συστατικό, διαπιστώνουμε πως οι σειρές στοιχείων *την Αντωνία έξυπνη* και *τον Γιάννη χαζό* αποτελούν συστατικά.

B) Ως υποκείμενο των ΜΠΦ μπορεί να εισαχθεί κάποιο πλεοναστικό στοιχείο που δε διαθέτει κάποιο συγκεκριμένο θεματικό ρόλο:

- (4) α. I consider *it a beautiful day*.

Στο παράδειγμα (4α) το πλεοναστικό στοιχείο *it* δεν θα μπορούσε να θεωρηθεί άμεσο αντικείμενο του ρήματος της πρότασης καθώς, όπως προαναφέρθηκε, δεν λαμβάνει θεματικό ρόλο. Να σημειωθεί πως η Ελληνική γλώσσα έχει ενεργοποιημένη την παράμετρο της παράλειψης του υποκειμένου (pro-drop parameter) και σε περιπτώσεις όπου το κατηγορήμα είναι ΡΦ, δεν παρουσιάζεται κάποιο πλεοναστικό στοιχείο.

Ωστόσο στις ΜΠΦ το πλεοναστικό στοιχείο μπορεί και να εμφανιστεί (παράδειγμα (4β)):

- (4) β. Το θεωρώ άσχημο να μιλάς με αναίδεια στους γονείς σου.

Το κλιτικό *το* όπως παρατηρεί και ο Spyropoulos (1999: 238) είναι πλεοναστικό καθώς δεν αναφέρεται σε κάποιο άλλο στοιχείο της πρότασης, αφού δεν μπορεί να διπλασιαστεί από κάποιο δυνατό αντωνυμικό στοιχείο.

Γ1) Ο Aarts αναφέρει κάποιες συγκεκριμένες περιπτώσεις ανεξάρτητων προτάσεων τις οποίες συναντά συχνά στο περιοδικό *Mad Magazine* και γι' αυτό τις αποκαλεί *Mad Magazine Sentences* (1992: 38, παράδειγμα 5), τις ΜΠΦ-Ανακοινώσεις (παράδειγμα 6) και τίτλους βιβλίων (παράδειγμα 7).

- (5) - Θεωρείς αυτόν τον άνθρωπο έξυπνο;
-Αυτόν τον άνθρωπο έξυπνο; Θα πρέπει να αστειεύεσαι!

- (6) *pro* Κλειστό.

- (7) Οι γυναίκες ως οδηγοί.

Γ2) Οι ΜΠΦ μπορούν να αποτελέσουν α) προσαρτήματα (παραδείγματα (8)-(10)) και β) συμπληρώματα προθέσεων (παραδείγματα (11)). Για τις περιπτώσεις αυτές ωστόσο θα γίνει εκτενέστερη αναφορά στην ενότητα 4:

(8) Ο κος Σπυρόπουλος, ο καθηγητής της Σύνταξης, εξετάζει τους φοιτητές του Δ' και του ΣΤ' εξαμήνου.

(9) Ο Γιάννης_i πήρε τηλέφωνο τη Μαρία_i *pro_i σκυθρωπός*.

(10) Ο Γιάννης φίλησε τη Μαρία_i *pro_i πρώτη*.

(11) Με τη διπλωματική μου εργασία ημιτελή, δεν μπορώ να βγω για καφέ.

Δ) Οι ΜΠΦ μπορούν να λειτουργήσουν ως υποκείμενα ορισμένων ρημάτων και αποκαλούνται Επίτιμες Ονοματικές Φράσεις (Honorary Noun Phrases), ΕΟΦ (παραδείγματα (12)). Ο Safir (1983) θεωρεί ότι οι ΜΠΦ μπορούν να τεθούν σε θέση υποκειμένου μόνο όταν ρήμα της πρότασης είναι το συνδετικό ρήμα *είναι* ή σε άλλες Δομές Ανύψωσης. Οι ΕΟΦ θα αναλυθούν περαιτέρω στην ενότητα 4:

(12) Οι καθηγητές Φιλολογίας άνεργοι είναι μια κατάσταση που ταλανίζει εδώ και πολλά χρόνια τον κλάδο.

Ε) Όταν παρεμβάλλεται κάποιο επιρρηματικό στοιχείο ανάμεσα στο υποκείμενο και το κατηγορήμα, τότε το στοιχείο αυτό δεν αναφέρεται πλέον στο ρήμα της πρότασης αλλά στο κατηγορήμα της ΜΠΦ (παραδείγματα (13) και (14)):

(13) Ο Γιάννης βλέπει συνέχεια τη Μαρία_i *pro_i χαμογελαστή*.

(14) Ο Γιάννης βλέπει τη Μαρία_i *pro_i συνέχεια χαμογελαστή*.

Ενώ στο παράδειγμα (13) το επίρρημα προσαρτάται στο ρήμα της πρότασης, στο (14) το *συνέχεια* αναφέρεται στο κατηγορήμα της ΜΠΦ, όπου και παρατηρείται αλλαγή στη σημασία σε σχέση με το (13): πλέον σημαίνει ότι ο Γιάννης βλέπει τη Μαρία, που είναι συνέχεια χαμογελαστή.

ΣΤ) Ο Radford (1988b) προσπαθώντας να αποδείξει ότι οι ΜΠΦ αποτελούν ένα ενιαίο συστατικό, θέλησε να δείξει πως η ΦΠροσδ είναι συντακτικά υποκείμενο και δεν αποτελεί άμεσο αντικείμενο του ρήματος. Έτσι χρησιμοποίησε τις μετακινούμενες emphatic reflexive, το αρχικό *not* και το τελικό *alone*. Αυτά τα στοιχεία μπορούν να βρεθούν σε γραμματικές προτάσεις μόνο όταν αναφέρονται σε υποκείμενα κατά τον Radford (ο Radford ακολουθεί τα παραδείγματα της Napoli (1989: 319):

(15) The president is coming himself.

(16) *We put the president in our car himself.

Το παράδειγμα (16) αποδεικνύει ότι οι μετακινούμενες emphatic reflexive σχετίζονται μόνο με υποκείμενα. Έτσι στο παράδειγμα (17) αποδεικνύεται ότι η ΦΠροσδ μετά το ρήμα αποτελεί υποκείμενο της ΜΠΦ κι όχι αντικείμενο του ρήματος της πρότασης:

(17) I thought [_{ΜΠΦ} the prime-minister herself a controversial person].

Αντίστοιχα και τα αρχικό *not* και τελικό *alone* αποδεικνύουν πως η ΦΠροσδ μετά το ρήμα της πρότασης είναι στη θέση υποκειμένου της ΜΠΦ και όχι σε θέση αντικειμένου γιατί γενικά συντάσσονται με υποκείμενα. Έτσι αφού τα παραδείγματα (18) και (19) είναι γραμματικά, αποδεικνύεται πως οι ΦΠροσδ *many students* και *MA students* αποτελούν υποκείμενα:

(18) The head of department considers [_{ΜΠΦ} not many students good PhD students].

(19) The head of department considers [_{ΜΠΦ} MA students alone good PhD students].

Μέσα από τα παραπάνω διαγνωστικά τεστ ο Radford διαπίστωσε ότι όταν τα στοιχεία αυτά βρίσκονται μέσα σε μια ΜΠΦ και αναφέρονται στη ΦΠροσδ, η πρόταση είναι γραμματική και επομένως συμπεραίνεται ότι η ΦΠροσδ αποτελεί υποκείμενο της ΜΠΦ και όχι αντικείμενο του ρήματος. Ωστόσο και ο ίδιος ο Radford, το αρχικό *not*

και το τελικό *alone* δεν τα θεωρεί τόσο αξιόπιστα τεστ καθώς μπορεί σε κάποιες περιπτώσεις να αναφέρονται σε στοιχεία εκτός του υποκειμένου και να βρίσκονται σε γραμματικές προτάσεις:

(20) I gave that girl alone £60.

Οι μετακινούμενες αυτοπαθείς αντωνυμίες στα Ελληνικά δεν μπορούν να αναφερθούν στο υποκείμενο, οπότε δεν μπορεί το συγκεκριμένο τεστ να εφαρμοστεί στα Ελληνικά.

Z) Ο Kayne (1984a) παρατηρεί πως ενώ η εξαγωγή από φράσεις σε κλαδιά που βρίσκονται δεξιά στη δομή είναι επιτρεπτή (παραδείγματα (21α) και (21β)), η εξαγωγή από αριστερά κλαδιά δεν επιτρέπεται (παραδείγματα (22α) και (22β)):

(21) α. I designed the covers of those books.

β. What_i did you design the covers of t_i?

(22) α. I consider the father of Cathy a gentleman.

β. *Who_i do you consider the father of t_i a gentleman?

Η αντιγραμματικότητα του παραδείγματος (22β) δείχνει ότι η ΦΠροσδ αποτελεί υποκείμενο της ΜΠΦ και όχι αντικείμενο του ρήματος. Όπως, όμως αναφέρει και ο Spyropoulos (1999: 226) οι επιδράσεις της συνθήκης του υποκειμένου (subject condition effects) απουσιάζουν στα Ελληνικά (παραδειγμα (23)):

(23) [Ποιανής ταινίας]_i θεωρείς το τέλος t_i χαζό;

Οι λόγοι για τους οποίους το επιχείρημα Z δεν μπορεί να ισχύσει στα Ελληνικά θα συζητηθούν αναλυτικότερα στο 2.2 και η φύση της συνθήκης του υποκειμένου στην ενότητα 3.2. Ωστόσο και από τα υπόλοιπα επιχειρήματα προκύπτει το συμπέρασμα πως οι ΜΠΦ αποτελούν ένα ενιαίο συστατικό μέσα στην πρόταση. Στο υπόλοιπο αυτής της ενότητας θα συζητηθεί το δεύτερο ζήτημα που διχάζει τους γλωσσολόγους σε σχέση με τις ΜΠΦ: η εσωτερική δομή τους.

2.2 Η εσωτερική δομή των ΜΠΦ

Στο πρώτο κομμάτι της ενότητας αποδείχτηκε πως οι ΜΠΦ υπάρχουν και αποτελούν ένα συστατικό. Το δεύτερο ερώτημα που τίθεται αφορά τη δομή των ΜΠΦ. Αποτελούν απλά μια μέγιστη προβολή του κατηγορήματός τους ή έχουν επιπλέον και κάποια λειτουργική κατηγορία;

Αρχικά ο Chomsky (1981) ονομάζει τις ΜΠΦ ως X^* θεωρώντας ότι δεν μπορούν να αποτελούν κάποια μέγιστη προβολή καθώς αυτό θα εμποδίζε την απόδοση Πτώσης στη ΦΠροσδ-Υποκείμενο. Μετά όμως από το 1986 και το πλαίσιο των Φραγμών του Chomsky, οι ΜΠΦ μαρκάρονται λεξικά και έτσι παύει η μέγιστη προβολή να είναι φραγμός που θα μπορούσε να εμποδίζει την απόδοση Πτώσης. Έτσι ακολουθεί την ανάλυση της Manzini (1983, 1988), όπου η ΦΠροσδ-Υποκείμενο προσαρτάται στο κατηγορήμά της: [_{XP} ΦΠροσδ [_{XP} ...]].

Ο Stowell (1981, 1983) θεωρεί επίσης ότι οι ΜΠΦ είναι μέγιστες προβολές των κατηγορημάτων τους. Έτσι το παράδειγμα (2) θα αναλυόταν, σύμφωνα με τον Stowell, ως εξής:

(24) Η Κατερίνα θεωρεί [_{EP} την Αντωνία [_E έξυπνη]].

Η ΜΠΦ αναλύεται ως μια Επιθετική Φράση όπου η ΦΠροσδ-Υποκείμενο βρίσκεται στη θέση [_{XP}, _{EP}]. Κατά τον Stowell το ρήμα της πρότασης επηρεάζει το τι συμβαίνει μέσα στη ΜΠΦ. Έτσι για παράδειγμα ένα ρήμα μπορεί να πάρει για συμπλήρωμά του μια Ονοματική Φράση αλλά όχι μια Προθετική Φράση και αυτό να έχει αντίκτυπο στην επιλογή της ΜΠΦ:

(25) Αναγνώρισαν [_{MP} τον Γιάννη ως το μεγαλύτερο μυαλό της εποχής μας].

(26) *Αναγνώρισαν [_{MP} τον Γιάννη στο σπίτι του].

Οι Kitagawa (1985) και Hornstein & Lightfoot (1987) διαφωνούν με την παραπάνω ανάλυση των ΜΠΦ και θεωρούν ότι θα πρέπει να υπάρχει κάποια λειτουργική κατηγορία στη δομή τους. Ως βασικό αντεπιχείρημα φέρνουν τις wh-μετακινήσεις:

(27) [Πόσο έξυπνο]_i θεωρεί ο Γιάννης [_{MP} τον Κώστα _{t_i}];

Η ΦΠροσδ-Υποκείμενο θα πρέπει να βρίσκεται σε κάποια θέση εκτός της ΧΦ, καθώς εάν βρισκόταν μέσα της, στη θέση του [Χαρ, ΧΦ], το παράδειγμα (27) θα απαιτούσε τη μετακίνηση κεφαλής κι όχι μέγιστης προβολής, γεγονός που θα παρήγαγε μια αντιγραμματική πρόταση, αφού πρόκειται μάλιστα για μετακίνηση σε μη ορισματική θέση (A'-movement). Ωστόσο το παράδειγμα (27) δεν είναι αντιγραμματικό, οπότε θα πρέπει να γίνεται μετακίνηση της μέγιστης προβολής και η ΦΠροσδ-Υποκείμενο να βρίσκεται εκτός της.

Οι Hornstein & Lightfoot (1987) επισημαίνουν, επίσης, ότι σύμφωνα με την ανάλυση του Stowell, ρήματα όπως το *θεωρώ* μπορούν να έχουν ως συμπλήρωμα Ονοματικές Φράσεις, των οποίων η κεφαλή είναι μια μέγιστη προβολή:

(28) Θεωρώ [_{οφ} [_{οφ} τον Γιάννη] [_{οφ} τον πιο έξυπνο μαθητή της τάξης]].

Η παραπάνω ανάλυση παραβιάζει τους κανόνες φραστικής δομής.

Ο Kitagawa (1985) προτείνει να θεωρηθούν οι ΜΠΦ ως ΦΣΔ (Φράσεις Συμπληρωματικού Δείκτη), οι οποίες περιέχουν και έναν κόμβο Κλίσης. Θεωρεί πως μόνο με αυτόν τον τρόπο δεν παραβιάζεται η υποκείμενη κυκλική κατηγορία (subjacency), όταν μετακινείται το υποκείμενο της ΜΠΦ εκτός αυτής. Εάν η ΜΠΦ θεωρηθεί ΦΚλ, η μετακίνηση γίνεται προβληματική γιατί το υποκείμενο περνά δύο ΦΚλ απ' ευθείας. Ωστόσο μετά το πλαίσιο των φραγμών του Chomsky (1986), η ΦΚλ δε θεωρείται πλέον φραγμός. Η δομή των ΜΠΦ κατά τον Kitagawa έχει ως εξής:

(29) [_{ΜΠΦ=ΦΣΔ} [_{ΦΚλ} ΦΠροσδ [_{Κλ} ΕΙΜΑΙ] ΧΦ]]

Αξιοπρόσεκτο είναι πως στην παραπάνω δομή υπάρχει ένα συνδετικό ρήμα (ΕΙΜΑΙ) το οποίο δεν πραγματώνεται φωνητικά. Το πρόβλημα στην πρόταση του Kitagawa έγκειται στο πώς το υποκείμενο της ΜΠΦ λαμβάνει Πτώση. Το συνδετικό ρήμα δεν μπορεί να του αποδώσει γιατί δεν διαθέτει χαρακτηριστικά χρόνου και επομένως δεν έχει τη δυνατότητα να αποδίδει Πτώση. Επίσης, το ρήμα της πρότασης δεν μπορεί να του αποδώσει Πτώση γιατί η ΦΣΔ αποτελεί φραγμό. Επομένως, η πρόταση του Kitagawa δεν θεωρείται επαρκής.

Οι Hornstein & Lightfoot (1987) αναλύουν τις ΜΠΦ ως ΦΚλ με μηδενική ΦΚλ:

(30) [_{ΦΚλ} ΦΠροσδ Κλ⁰ ΧΦ]

Υποστηρίζουν ότι υπάρχουν τρία είδη ΦΚλ: Αρχικά υπάρχουν οι κανονικές ΦΚλ που δέχονται ως συμπλήρωμά τους μια ΡΦ και έχουν το χαρακτηριστικό [$\pm$ Χρόνος] και έτσι χωρίζονται περαιτέρω σε δύο είδη, τις παρεμφατικές και τις μη παρεμφατικές. Επίσης υπάρχουν και οι μηδενικές που δε διαθέτουν το συγκεκριμένο χαρακτηριστικό και παίρνουν ως συμπλήρωμά τους μία οποιαδήποτε άλλη κατηγορία εκτός της ΡΦ. Η Κλ⁰ εμφανίζεται όπου δεν υπάρχει ΣΔ, όποτε και γι' αυτό θεωρούν ότι δεν εμφανίζονται σε θέση υποκειμένου ή θέματος (Topic). Κάτι τέτοιο όμως ανατρέπεται αργότερα με τις ΕΟΦ, οι οποίες μπορούν να τεθούν σε θέση υποκειμένου. Επίσης, πιστεύουν πως μπορούν να βρίσκονται είτε σε ορισματικές είτε σε μη ορισματικές θέσεις. Εάν βρίσκονται σε μια ορισματική θέση παίρνουν λεξικό υποκείμενο, εάν όχι, έχουν για υποκείμενο ένα PRO.

Ο Aarts (1992) θεωρεί πως η πρόταση των Hornstein & Lightfoot παρουσιάζει αρκετά προβλήματα. Αρχικά, η μηδενική ΦΚλ δημιουργεί πρόβλημα σε σχέση με την παρεμφατικότητα: Οι ΜΠΦ δεν χαρακτηρίζονται ούτε ως παρεμφατικές ούτε ως μη παρεμφατικές. Επίσης, δημιουργούνται προβλήματα όσον αφορά στη συμφωνία υποκειμένου και κατηγορήματος, καθώς μια μηδενική ΦΚλ δεν μπορεί να διασφαλίσει αυτήν τη συμφωνία και θα πρέπει να βρεθεί κάποιος διαφορετικός μηχανισμός.

Ο Aarts (1992) θεωρεί ότι οι ΜΠΦ αποτελούν ΦΚλ. Βασίζεται στη δομή των πλήρων προτάσεων και θεωρεί πως και οι ΜΠΦ θα πρέπει να διαθέτουν τις ίδιες λειτουργικές κατηγορίες. Επομένως οι ΜΠΦ έχουν την παρακάτω δομή:

(31) [_{ΜΠΦ=ΦΚλ} ΟΦ [_{Κλ} Κλ [_{ΡΦ} ΕΙΜΑΙ ΧΦ]]].

Και ο Aarts θεωρεί ότι οι ΜΠΦ περιέχουν ένα συνδετικό ρήμα ΕΙΜΑΙ, το οποίο δεν πραγματώνεται φωνητικά. Το παίρνει ως ένα λεξικό στοιχείο, το οποίο λειτουργεί ως κεφαλή της ΡΦ και παίρνει ως συμπλήρωμά του μια ΟΦ, ΕΦ ή ΠΦ. Υπάρχει λόγω της σημασιολογίας των δομών αυτών που διαθέτουν μια συνδετική ερμηνεία. Η σχέση συμφωνίας μεταξύ υποκειμένου και κατηγορήματος δημιουργείται ως εξής: Το υποκείμενο της ΜΠΦ συμφωνεί με την κεφαλή της Κλίσης στα χαρακτηριστικά τα οποία χρειάζεται. Έπειτα, τα στοιχεία αυτά χαμηλώνουν στο ΕΙΜΑΙ και μεταβιβάζονται στο κατηγορήμα μέσω Κυβέρνησης. Κατά τον Aarts, οι ΜΠΦ πρέπει να διαθέτουν την κεφαλή της Κλίσης για να μπορούν να αποκτούν το στοιχείο [$\pm$ Χρόνος] και έτσι να καθορίζεται και το αν είναι παρεμφατικές ή όχι. Ένα τελευταίο

που θα πρέπει να αναφερθεί σχετικά με τη συγκεκριμένη πρόταση, είναι πως τα μόρια *σαν* και *ως* θεωρούνται κλιτικές λέξεις και βρίσκονται στην κεφαλή της Κλίσης.

Ο Aarts θεωρεί πως η πρότασή του λύνει και το ζήτημα της Συμφωνίας μεταξύ του υποκειμένου και του κατηγορήματος, αλλά και εξηγεί φαινόμενα εξαγωγής φράσεων από το υποκείμενο της ΜΠΦ. Αναφέρει την υπόθεση του Chomsky (1986b) ότι σε ρήματα όπως το *πιστεύω* (πρβλ. στα Αγγλικά *believe*) (Δομές Απόδοσης Πτώσης κατ' Εξαίρεση, βλ. και ενότητα 4), το ρήμα μαρκάρει λεξικά τη ΦΚλ, την κεφαλή της Κλίσης αλλά και το υποκείμενο. Έτσι πλέον η ΦΚλ δεν αποτελεί φραγμό και η εξαγωγή φράσεων δεν παράγει αντιγραμματικές δομές. Και ο Chomsky παραδέχεται πως υπάρχει η λειτουργική κατηγορία της Κλίσης ή έστω μια σχέση Συμφωνίας υποκειμένου και κατηγορήματος. Ο Aarts επεκτείνει την υπόθεση του Chomsky και στις ΜΠΦ εξηγώντας τα φαινόμενα εξαγωγής.

Η υπόθεση του διαχωρισμού της Κλίσης (split-INFL hypothesis: Pollock, 1989 και Chomsky, 1991) ανέτρεψε σχετικά τα δεδομένα στην πρόταση του Aarts. Οι δομές που πρότειναν ο Pollock και ο Chomsky είναι τα (32) και (33) αντίστοιχα:

$$(32) \quad [\Phi\Delta \Sigma\Delta [\Phi_{Xp} \text{ΟΦ} [\text{Xp}' \text{Xp} [\Phi_{Apv} \text{Apv} [\Phi_{\Sigma\mu\phi} \Sigma\mu\phi [\text{P}\Phi \text{P}]]]]]]].$$

$$(33) \quad [\Phi\Delta \Sigma\Delta [\Phi_{Kl} \text{ΟΦ} [\text{Kl}' \Sigma\mu\phi\Upsilon [\Phi_{Xp} \text{Xp} [\Phi_{Apv} \text{Apv} [\Phi_{\Sigma\mu\phi A} \Sigma\mu\phi A [\text{P}\Phi (\text{Επιρ}) [\text{P}\Phi \text{P}]]]]]]]]].$$

Οι ΜΠΦ, επομένως, είναι είτε ΦΧρ (πρβλ (32)) είτε ΦΚλ (πρβλ (33)).

Ο Starke (1995) προτείνει οι ΜΠΦ να θεωρηθούν ΦΣΔ. Ξεκινά από τη διαπίστωση ότι ενώ το υποκείμενο λαμβάνει θεματικό ρόλο από το κατηγορήμα, τα μόρια, δηλαδή το *σαν*, το *ως* και το *για* (στα Αγγλικά το αντίστοιχο μόριο είναι το *as*), επιλέγονται από το ρήμα. Άλλα ρήματα επιλέγουν το *σαν/ως*, άλλα το *για* και άλλα κανένα. Επομένως, θα πρέπει να υπάρχουν περισσότερες κατηγορίες από τη ΧΦ. Διαπιστώνει επίσης ότι τα μόρια αυτά μοιάζουν με τις λειτουργικές προθέσεις, δηλαδή εκείνες που σχετίζονται με ένα όνομα. Μέσα από διάφορες παρατηρήσεις και τεστ καταλήγει ότι οι προθέσεις αυτές ενώ βρίσκονται σε συμπληρωματική κατανομή με τους ΣΔ, έχουν ίδιες ιδιότητες και καταλήγει στο συμπέρασμα ότι αποτελούν και οι λειτουργικές προθέσεις ΣΔ. Η δομή που προτείνει είναι η εξής:

$$(34) \quad \text{P } \Upsilon\text{ποκ}_j [\Phi\Delta \text{t}_j \text{Μόριο} \dots [\Phi_{\Sigma\mu\phi\Upsilon} \text{Κατηγορημα}_i \dots] \text{t}_j \text{ΕΙΜΑΙ } \text{t}_i]]].$$

Και ο Starke θεωρεί πως υπάρχει ένα συνδετικό ρήμα ΕΙΜΑΙ το οποίο δεν πραγματώνεται φωνητικά. Προσπαθεί να υιοθετήσει μια δομή στην οποία να μην υπάρχουν διαφορές μεταξύ των ΜΠΦ, των παρεμφατικών και των μη παρεμφατικών προτάσεων, οπότε και να είναι καθολική. Όσον αφορά την Άρνηση, ο Starke θεωρεί ότι μπορεί μόνο θετική να είναι στις ΜΠΦ καθώς δεν έχει σταθερή θέση μέσα σε αυτήν και έτσι εκφράζεται από επιρρηματικά στοιχεία.

Το πρόβλημα το οποίο δημιουργείται εάν θεωρηθεί ότι οι ΜΠΦ είναι ΦΣΔ, είναι το πώς θα μπορούσε το υποκείμενο να λάβει Πτώση. Ο Starke αποδεικνύει πως ο ΣΔ δεν μπορεί να αποδώσει Πτώση και υποστηρίζει πως το υποκείμενο βγαίνει εκτός της ΦΣΔ, όπως συμβαίνει στις δομές Ανύψωσης, στις δομές Απόδοσης Πτώσης κατ' Εξάιρεση, αλλά και στις προτάσεις με το χαρακτηριστικό [+ Χρόνος]. Σε όλες τις περιπτώσεις το υποκείμενο μετακινείται από τη θέση [Χαρ, ΡΦ] στη θέση στην οποία μπορεί να λάβει Πτώση. Το υποκείμενο όμως έχει περάσει και από τη θέση [Χαρ, ΦΣΔ], όπως φανερώνουν οι μετακινούμενοι ποσοδείκτες (παραδείγματα (35α) και (35β)):

- (35) α. John regards *the kids all as a nuisance*.
β. Ο Γιάννης θεωρεί *τα κορίτσια όλα πολύ όμορφα*.

Η πρόταση του Starke έχει αρκετά προτερήματα με κυριότερο ότι αποτελεί μια δομή με καθολικό χαρακτήρα. Ωστόσο, όπως παρατηρεί και ο Aarts (1992: 115) η μετακίνηση του υποκειμένου εκτός της ΦΣΔ συνεπάγεται τη μετακίνηση από μια ορισματική θέση σε μία άλλη μέσω μιας μη ορισματικής θέσης.

Οι Κλειδή & Τσόκογλου (2001) υποστηρίζουν ότι οι ΜΠΦ δε διαθέτουν στη δομή τους κατηγορία που σχετίζεται με τις ρηματικές λειτουργικές προβολές και πιστεύουν ότι διαθέτουν ένα λειτουργικό πεδίο, τη Φράση Κατηγορήσης (ΜΠΦ). Δικαιολογούν την άποψή τους για την έλλειψη των ρηματικών λειτουργικών κατηγοριών ξεκινώντας από την παρατήρηση ότι η Άρνηση δεν έχει σταθερή θέση μέσα στη ΜΠΦ, σε αντίθεση με τις πλήρεις προτάσεις όπου η Άρνηση βρίσκεται ανάμεσα στο Χρόνο/Μέλλοντα και στην Έγκλιση. Επομένως δεν υπάρχει ΦΑρν στις ΜΠΦ που θα αποτελούσε προέκταση των λειτουργικών κατηγοριών. Η Άρνηση στις ΜΠΦ, κατά τις Κλειδή & Τσόκογλου έχει επιρρηματικό χαρακτήρα. Η δομή που προτείνουν, λοιπόν, είναι η ακόλουθη:

- (36) α. $[_{ΜΠΦ} ΟΧΙ [_{ΜΠΦ} ΦΠροσδ_i [_{ΜΠ'} ΜΠ [_{ΦΚατ/ΧΦ} t_i [_{X'} X]]]]]$
 β. $[_{ΜΠΦ} ΦΠροσδ_i [_{ΜΠ'} ΜΠ [_{ΦΚατ/ΧΦ} ΟΧΙ [_{ΦΚατ/ΧΦ} t_i [_{X'} X]]]]]$

Το αρνητικό μόριο αποτελεί, δηλαδή, προσάρτημα είτε στη ΜΠΦ είτε στη ΦΚατ. Να σημειωθεί πως υποστηρίζουν ότι το *όχι* αποτελεί μόριο προτασικής άρνησης, σε αντίθεση με το *μη* που αποτελεί μόριο άρνησης συστατικού. Γι' αυτό και στη δομή που προτείνουν, το μόριο που προσαρτάται είναι το *όχι*.

Η ανάλυση των Κλειδή & Τσόκογλου αν και λύνει φαινομενικά το ζήτημα της μη σταθερότητας της Άρνησης παρουσιάζει κάποια προβλήματα. Πρώτον, αντιμετωπίζει τις ΜΠΦ ως κάτι εντελώς διαφορετικό σε σχέση με τις πλήρεις προτάσεις, ενώ από την αρχή έχει αναφερθεί ότι διαθέτουν προτασιακά χαρακτηριστικά. Επομένως θα πρέπει να γίνει μια προσπάθεια μίας όσο το δυνατόν καθολικότερης δομής. Επιπλέον, η δομή που προτείνουν δε διαθέτει θέση για τα μόρια: τα μόρια βρίσκονται πιο κάτω από την Άρνηση και έτσι στην περίπτωση του (β) δεν θα μπορούσαν να βρίσκονται στην κεφαλή της ΜΠ.

Άλλες προτάσεις που έχουν διατυπωθεί σε σχέση με τη φύση των ΜΠΦ είναι των Kluender (1985) και των Chung & McCloskey (1987), που υποστηρίζουν ότι οι ΜΠΦ ανήκουν στην κατηγορία των ΦΚλ. Ο Radford (1988a/1988b) δεν κάνει κάποια δική του πρόταση σε σχέση με τη φύση των ΜΠΦ. Θεωρεί απλώς ότι έχουν τη δομή $[_{ΜΠΦ} ΟΦ ΧΦ]$. Τέλος, ο Bowers (1993) προτείνει πως επειδή καμία κατηγορία δεν είναι εγγενώς κατηγορηματική, υπάρχει μια λειτουργική κατηγορία της Κατηγορήσης και στις πλήρεις προτάσεις αλλά και στις ΜΠΦ (Predicate Phrase).

Υπάρχει ένας διχασμός σχετικά με το αν πρέπει να αναλυθούν οι ΜΠΦ ως ΦΣυμφ ή αν έστω διαθέτουν τη συγκεκριμένη λειτουργική κατηγορία. Ο Moro (1995) υποστηρίζει ότι δεν είναι υποχρεωτικό οι ΜΠΦ να αναλυθούν ως ΦΣυμφ. Συνεχίζει λέγοντας ότι μπορεί να είναι ΦΣυμφ όπως συμβαίνει στην περίπτωση των ΕΦ κατηγορημάτων, αλλά κάτι τέτοιο θα πρέπει να θεωρηθεί τυχαίο και κάτι που δεν έχει να κάνει με την κατηγορήση αλλά με συγκεκριμένες μορφολογικές ανάγκες των επιθέτων. Την άποψή του την στηρίζει στις ΜΠΦ στα Ρωσικά, όπου όταν δεν υπάρχει Συμφωνία, υπάρχει σχέση κατηγορήματος και υποκειμένου, άρα και ΜΠΦ:

- (37) dom nov
 σπίτι καινούριο
 'Το σπίτι είναι καινούριο'

- (38) dom nov-yj
 σπίτι APΣ. EN. ONOM. καινούριο APΣ. EN. ONOM.
 ‘Το/Ένα καινούριο σπίτι’
 (Moro, 1995: 115)

Στα Ελληνικά παρόμοια άποψη έχει εκφράσει ο Spyropoulos (1999: 215-217), ο οποίος παραδέχεται ότι οι ΜΠΦ διαθέτουν κάποια λειτουργική κατηγορία, αλλά δεν μπορούν να θεωρηθούν ΦΣυμφ, καθώς δεν παρατηρείται μετακίνηση του κατηγορήματος από την κεφαλή του Χ στην κεφαλή της Συμφ. Παρουσιάζει δύο επιχειρήματα υπέρ αυτής της άποψης. Αρχικά, σε περιπτώσεις όπου το κατηγορημα είναι μια ΠΦ, δεν παρατηρείται κάποια σχέση Συμφωνίας, ακόμη και στα Ελληνικά, τα οποία είναι γλώσσα με πλούσια κλιτική μορφολογία:

- (39) *Θέλω την αναφορά σου στο γραφείο μου.*

Δεύτερον, το κατηγορημα συχνά συνοδεύεται από μόρια. Το γεγονός ότι το μόριο βρίσκεται στην κεφαλή της λειτουργικής κατηγορίας αποκλείει το να είναι η κατηγορία αυτή η Συμφωνία.

Το δεύτερο επιχείρημα της προαναφερθείσας θέσης θα ήταν σωστό, εάν θεωρηθεί ότι όντως οι ΜΠΦ διαθέτουν μία μόνο λειτουργική κατηγορία. Παραπάνω, όμως, αναφέρθηκαν προτάσεις που υποστηρίζουν την ύπαρξη περισσότερων από μία κατηγοριών (Kitagawa, 1985 Aarts, 1992, Starke, 1995). Επομένως, πλέον δε χρειάζεται να θεωρηθεί πως την κεφαλή της Συμφωνίας την καταλαμβάνει το μόριο: ο Aarts προτείνει το μόριο να βρίσκεται στη κεφαλή του Χρόνου και ο Starke στην κεφαλή του ΣΔ.

Το γεγονός ότι η Συμφωνία δεν είναι απαραίτητη σε όλες τις περιπτώσεις κατηγορημάτων επιβεβαιώνεται και από τα παρακάτω παραδείγματα:

- (40) *Θεωρώ τον Γιώργο ικανό.*

- (41) *Ο Γιώργος είναι ικανός.*

- (42) *Θεωρώ τη Σωτηρία καλό παιδί.*

(43) Η Σωτηρία είναι καλό παιδί.

(44) Θέλω τους εγκληματίες στη φυλακή.

(45) Οι εγκληματίες είναι στη φυλακή.

Μόνο στα παραδείγματα (40) και (41) υπάρχει συμφωνία σε γένος, αριθμό και πτώση. Στα (43) και (44) υπάρχει συμφωνία μεταξύ υποκείμενου και κατηγορήματος στην πτώση και στον αριθμό και στα (44) και (45) δεν υπάρχει συμφωνία σε κανένα χαρακτηριστικό. Να σημειωθεί ότι όταν το κατηγορήμα είναι ουσιαστικό, υποχρεωτική συμφωνία υπάρχει μόνο στην πτώση, καθώς και ο αριθμός μπορεί να διαφέρει:

(46) Θεωρώ τα κορίτσια την πιο δυνατή ομάδα.

(47) Τα κορίτσια είναι η πιο δυνατή ομάδα.

(48) Οι καθηγητές Φιλολογίας άνεργοι είναι μια κατάσταση που ταλανίζει εδώ και πολλά χρόνια τον κλάδο.

Το παράδειγμα (48) αποτελεί επανάληψη του παραδείγματος (12) και έχει στη θέση του υποκειμένου μια ΕΟΦ. Ο αριθμός ανάλογα με την περίπτωση αποτελεί ερμηνεύσιμο ή μη ερμηνεύσιμο χαρακτηριστικό.

Διαπιστώνεται, επομένως, ότι ανάλογα με το αν το κατηγορήμα είναι ΕΦ, ΟΦ ή ΠΦ, συμμετέχουν διαφορετικά χαρακτηριστικά στη διαδικασία της Συμφωνίας. Είναι, δηλαδή διαφορετικά τα μη ερμηνεύσιμα χαρακτηριστικά στην εκάστοτε περίπτωση: στο επίθετο είναι το γένος, ο αριθμός και η πτώση και στο ουσιαστικό είναι η πτώση πάντα και ενίοτε ο αριθμός. Το γένος είναι χαρακτηριστικό που έχει επιλεγεί από το Λεξικό και γι' αυτό δε συμμετέχει στη διαδικασία της Συμφωνίας. Ασφαλώς σε μια ΠΦ δεν υπάρχουν χαρακτηριστικά τα οποία να είναι μη ερμηνεύσιμα: το γένος και ο αριθμός υπάρχουν από το Λεξικό και η πτώση έχει καθοριστεί λόγω της πρόθεσης μέσω Κυβέρνησης. Η συμφωνία, λοιπόν, δεν είναι κάτι το τυχαίο που αφορά τις μορφολογικές ανάγκες των επιθέτων, όπως υποστηρίζει ο Μογο, αφού και τα

ουσιαστικά συμμετέχουν, οπότε δεν πρόκειται για τυχειότητα που αφορά μόνο τις ανάγκες των επιθέτων.

Το γεγονός ότι αναγνωρίζεται η ύπαρξη συμφωνίας μεταξύ του υποκειμένου και του κατηγορήματος, αλλά δεν μπορεί να θεωρηθεί η λειτουργική κατηγορία των ΜΠΦ ΦΣυμφ, φαίνεται να είναι λίγο οξύμωρο. Ωστόσο, αν οι ΜΠΦ αναλυθούν όπως οι πλήρεις προτάσεις, με σχεδόν όλες τις λειτουργικές κατηγορίες που οι τελευταίες διαθέτουν, το πρόβλημα λύνεται. Οι Aarts (1992) και Starke (1995) προτείνουν τέτοιες δομές. Στην πρόταση του Starke, όμως, η ύπαρξη του ΣΔ δημιουργεί προβλήματα στις μετακινήσεις (βλ. και παραπάνω):

(49) Η Σέβη αναγνωρίστηκε ως η πιο στενή φίλη της Κατερίνας.

Στο παράδειγμα (49), η ΦΠροσδ *η Σέβη* έχει ανέβει από τη θέση υποκειμένου της ΜΠΦ, στη θέση του [Χαρ, ΦΧρ] του ρήματος της πρότασης (βλ. ενότητα 4.1.3). Εάν η ΜΠΦ αναλυθεί ως ΦΣΔ, τότε θα πρέπει η ΦΠροσδ να περάσει από μια ορισματική θέση σε μια άλλη, αλλά ενδιάμεσα να περάσει από μία μη ορισματική. Επομένως, οι ΜΠΦ αναλύονται ως ΦΚλ και τα μόρια βρίσκονται στην κεφαλή της Κλίσης.

Η πρόταση του Aarts είναι επαρκέστερη, γιατί εξηγεί και τη συμφωνία του υποκειμένου και του κατηγορήματος αλλά και γιατί αντιμετωπίζει τις ΜΠΦ ως προτάσεις και όχι ως κάτι διαφορετικό (πρβλ. στην πρόταση των Κλειδή & Τσόκογλου (2001), όπου οι ΜΠΦ αναλύονται ως Φράσεις Κατηγορήσης, δηλαδή ΜΠΦ, σε αντίθεση με τις πλήρεις προτάσεις). Η Άρνηση θα πρέπει να θεωρηθεί, όπως αναφέρει ο Starke στη δική του πρόταση, πάντα θετική. Κάτι τέτοιο φαίνεται να συνάδει και με τις παρατηρήσεις των Κλειδή & Τσόκογλου για τα Ελληνικά, όπου η Άρνηση δεν έχει σταθερή θέση και εκφράζεται με επιρρηματικά στοιχεία.

Όσον αφορά τη Συμφωνία, η διαδικασία διαφοροποιείται λίγο σε σχέση με αυτήν που προτείνει ο Aarts. Η ΦΠροσδ-υποκείμενο στα Ελληνικά δεν καταλαμβάνει μια συγκεκριμένη θέση ενώ δεν παρατηρούνται ούτε οι επιδράσεις της συνθήκης του υποκειμένου (subject condition effects, πρβλ. παραδείγματα (21α)-(23)). Η εξήγηση των παρατηρήσεων αυτών δίνεται μέσα από την υπόθεση του ασυνεχούς υποκειμένου (discontinuous subject hypothesis, Spyropoulos, 1999):

- (50) [_{ΦΛειτ} (ΦΠροσδι) ΦΛειτ (ΦΠροσδι) [_{ΦΛειτ} Χαρ [_{Λειτ'} Λειτ [_{ΧΦ} pro_i X]]]]
(Spyropoulos, 1999: 232)

Στη θέση [Χαρ, ΦΛειτ] υπάρχει η δεσμίδα χαρακτηριστικών που είναι υπεύθυνα για τη Συμφωνία. Η δεσμίδα αυτή συναναφέρεται με ένα pro το οποίο βρίσκεται μέσα στο λεξικό πεδίο του κατηγορήματος. Αυτά τα δύο στοιχεία αποτελούν μαζί το ασυνεχές υποκείμενο. Η ΦΠροσδ-υποκείμενο βρίσκεται σε περιφερειακή θέση και συναναφέρεται με το υποκείμενο. Στη δομή αυτή, η λειτουργική κατηγορία δεν έχει ταυτοποιηθεί με κάποια, απλά έχει αναγνωριστεί η ύπαρξή της.

Προσαρμόζοντας τις παραπάνω διαπιστώσεις στην πρόταση του Aarts, οι ΜΠΦ αναλύονται όπως οι πλήρεις προτάσεις, ως ΦΚλ:

- (51) [_{ΦΚλ} (OXI) [_{ΦΚλ} (ΦΠροσδι) ΦΚλ (ΦΠροσδι) [_{ΦΚλ} Χαρ [_{Κλ'} (OXI) [_{Κλ'} Κλ [_{ΡΦ} pro_i EIMAI [_{ΧΦ} X]]]]]]]]

Όπως φαίνεται, η Άρνηση είναι ένα επιρρηματικό στοιχείο το οποίο προσαρτάται ή στην Κλ' ή στη ΦΚλ, ενώ η ΦΠροσδ μπορεί να βρίσκεται είτε στα δεξιά είτε στα αριστερά της ΦΚλ. Στη θέση [Χαρ, ΦΚλ] βρίσκεται η δεσμίδα των τυπικών χαρακτηριστικών. Αναλυτικότερα και βάσει της υπόθεσης του διαχωρισμού της Κλίσης, οι ΜΠΦ μπορούν να αναλυθούν ως ΦΧρ:

- (52) [_{ΦΧρ} (OXI) [_{ΦΧρ} (ΦΠροσδι) ΦΧρ (ΦΠροσδι) [_{ΦΧρ} Χαρ [_{Χρ'} (OXI) [_{Χρ'} Χρ [_{ΦΑρν} Αρν [_{ΡΦ} pro_i EIMAI [_{ΧΦ} X]]]]]]]]

Επιπρόσθετα με την προηγούμενη δομή, τα μόρια (συμπεριλαμβανομένου και του κενού Ø) βρίσκονται στην κεφαλή του Χρόνου και επιλέγονται από το ρήμα της πρότασης. Η Άρνηση είναι πάντα θετική και τα στοιχεία άρνησης είναι επιρρηματικά. Το κατηγορήμα μετακινείται στην κεφαλή του Χρόνου και εκεί λαμβάνει χώρα και η Συμφωνία. Ξεχωριστή λειτουργική κατηγορία για τη Συμφωνία δεν υπάρχει. Όπως και στις πλήρεις προτάσεις, τα χαρακτηριστικά της Συμφωνίας προσκολλώνται στη λειτουργική κατηγορία του Χρόνου. Επίσης, το ρήμα της πρότασης μπορεί πιο εύκολα με αυτόν τον τρόπο να επιλέξει το μόριο που θα συνοδεύσει το κατηγορούμενο. Φυσικά η πρόταση χαρακτηρίζεται ως μη παρεμφατική. Το κατηγορήμα συμφωνεί με το υποκείμενο και τα μη ερμηνεύσιμα χαρακτηριστικά του τσεκάρονται και

διαγράφονται. Έπειτα, το χαρακτηριστικό της αιτιατικής πτώσης του υποκειμένου έλκεται από το χαρακτηριστικό απόδοσης αιτιατικής πτώσης του ρήματος της πρότασης, όπου δημιουργείται μια σχέση συμφωνίας μεταξύ υποκειμένου και ρήματος. Τα μη ερμηνεύσιμα χαρακτηριστικά του υποκειμένου τώρα τσεκάρονται και διαγράφονται. Το X μπορεί και μετακινείται στο Χρόνο καθώς η ΧΦ αποτελεί μαζί με το ΕΙΜΑΙ, το κατηγορήμα της ΜΠΦ: η ΧΦ αποκτά το ρόλο του κατηγορήματος λόγω της ύπαρξης του ΕΙΜΑΙ. Έτσι το ΕΙΜΑΙ δεν μπορεί να αποτελέσει φραγμό, καθώς αποτελεί μαζί με τη ΧΦ το κατηγορήμα της ΜΠΦ.

Η παραπάνω πρόταση αποτελεί μια αντιμετώπιση των ΜΠΦ ως προτάσεων και είναι ανάλογη της ανάλυσης των πλήρων προτάσεων. Επίσης, συμπεριλαμβάνει τις ιδιαιτερότητες των Ελληνικών που αφορούν τη μη σταθερή θέση της προτασικής άρνησης ΟΧΙ και της ΦΠροσδ.

Έχοντας πλέον αναπαραστήσει επαρκώς την εσωτερική δομή των ΜΠΦ, δημιουργούνται ερωτήματα σε σχέση με τις αντεστραμμένες δομές: Ποιες περιπτώσεις πρέπει να τεθούν υπό εξέταση; Πρόκειται όντως για αντεστραμμένες δομές ή οι δύο ΦΠροσδ έχουν μεταξύ τους διαφορετική σχέση εν συγκρίσει με την τυπική του υποκειμένου και του κατηγορουμένου που διατυπώθηκε παραπάνω; Ποιες θεωρίες υπάρχουν γι' αυτού του είδους τις δομές; Τα ερωτήματα αυτά θα απαντηθούν στην επόμενη ενότητα.

3. Η αντιστροφή του κατηγορουμένου

3.1 Ορισμός της αντιστροφής του κατηγορουμένου

Με τον όρο αντιστροφή του κατηγορουμένου εννοείται το φαινόμενο της μετακίνησης της ΦΠροσδ, που θεωρείται το κατηγορούμενο, στη θέση [Χαρ, ΦΚλ] αφήνοντας τη ΦΠροσδ-υποκείμενο στην αρχική του θέση. Αφορά μόνο προτάσεις οι οποίες χρησιμοποιούν ως συνδετικό ρήμα το *είναι* και στη θέση του κατηγορουμένου βρίσκεται μια ΦΠροσδ με οριστικό άρθρο:

(53) Ο κύριος Σπυρόπουλος είναι ο καθηγητής της Σύνταξης.

(54) Ο καθηγητής της Σύνταξης είναι ο κύριος Σπυρόπουλος.

Στο παράδειγμα (54) η ΦΠροσδ *ο καθηγητής της Σύνταξης* έχει μετακινηθεί στη θέση [Χαρ, ΦΚλ] και το υποκείμενο *ο κύριος Σπυρόπουλος* έχει μείνει στην αρχική του θέση μετά το ρήμα.

Η αντιστροφή του κατηγορουμένου δε θα πρέπει να συγχέεται με μαρκαρισμένες δομές εστίασης, καθώς τα παραπάνω παραδείγματα αποτελούν, θεωρητικά, εξίσου αμαρκάριστες δομές που δεν επιδιώκουν να προσδώσουν κάποια επίταση. Έτσι, θα πρέπει για αρχή να διαφοροποιηθούν από περιπτώσεις όπως τα παραδείγματα (55)-(60):

(55) Ο Γιώργος είναι πολύ κοινωνικός.

(56) Πολύ κοινωνικός είναι ο Γιώργος. (μετακίνηση της ΕΦ-κατηγορουμένου)

(57) Ο Κώστας είναι ένας πολύ καλός άνθρωπος.

(58) Ένας πολύ καλός άνθρωπος είναι ο Κώστας. (μετακίνηση της ΦΠροσδ-κατηγορουμένου με αόριστο άρθρο)

(59) Η Σωτηρία είναι στο φαρμακείο.

(60) Στο φαρμακείο είναι η Σωτηρία. (μετακίνηση της ΠΦ-κατηγορουμένου)

Επίσης, θα πρέπει να διαφοροποιηθούν από προτάσεις οι οποίες έχουν για συνδετικό ρήμα άλλο εκτός του *είναι*:

(61) Ο Γιάννης φαίνεται η καλύτερη λύση.

(62) Η καλύτερη λύση φαίνεται ο Γιάννης.

Στα παραδείγματα (61)-(62) έχουμε εστίαση στην ΦΠροσδ *η καλύτερη λύση*, οπότε και δεν πρόκειται για μετακίνηση σε ορισματική θέση.

Έχουν διατυπωθεί δύο θεωρίες σε σχέση με την αντιστροφή του κατηγορουμένου. Η πρώτη υποστηρίζει όντως ότι μεταξύ των δύο ΦΠροσδ υπάρχει σχέση υποκειμένου και κατηγορουμένου, ακόμα και όταν οι ΦΠροσδ είναι και οι δύο κύρια ονόματα. Η δεύτερη υποστηρίζει πως σε ορισμένες περιπτώσεις και οι δύο ΦΠροσδ έχουν ορισματικές ιδιότητες, οπότε και δε βρίσκονται σε σχέση υποκειμένου και κατηγορήματος μεταξύ τους. Αποτελούν κατά κύριο λόγο εξισωτικές δομές. Κύριο επιχείρημα της θεωρίας αυτής αποτελούν οι ταυτολογίες, όπου δεν μπορεί να θεωρηθεί κάποια από τις δύο ΦΠροσδ ως κατηγορούμενο¹:

(63) Τα τραγούδια του Robbie Williams είναι η απόλαυση της Κατερίνας.

Ωστόσο θα γίνει εκτενέστερη αναφορά αργότερα σε σχέση με τη δεύτερη θεωρία.

3.2 Η θεωρία της αντιστροφής του κατηγορουμένου

Κυριότεροι εκπρόσωποι της θεωρίας αυτής είναι ο Moro (1990, 1997), όπως προαναφέρθηκε, και ο Williams (1983, 1990, 1994, 1997). Ο Williams επεκτείνει τη θεωρία του και στις ψευδο-δίπτυχες προτάσεις (pseudocleft sentences). Ο Moro ξεκινώντας από τις ασυμμετρίες ανάμεσα στο υποκείμενο και το αντικείμενο σε σχέση με την εξαγωγή, εξετάζει το αν οι ασυμμετρίες αυτές επεκτείνονται και στις ΜΠΦ.

¹ Οι δύο θεωρίες σε σχέση με την αντιστροφή του κατηγορουμένου διακρίνονται σε ισχυρή (πρώτη θεωρία) και ασθενή (δεύτερη θεωρία) σύμφωνα με τη Rothstein (2004: 254-255)

Αρχικά διαπιστώνει πως όντως μπορούν να ισχύσουν και ενώ η εξαγωγή από τη θέση του κατηγορουμένου δίνει γραμματικές προτάσεις, η εξαγωγή από το υποκείμενο δίνει αντιγραμματικές:

(64) *Which wall_i was the picture of t_i the cause of the riot?

‘Ποιανού τοίχου_i ήταν η φωτογραφία t_i η αιτία της εξέγερσης;’

(65) Which riot_i was the picture of the wall the cause of t_i?

‘Ποιανής εξέγερσης_i ήταν η φωτογραφία του τοίχου η αιτία t_i;’

(Moro, 1997: 2)

Ωστόσο, όταν αλλάζει η σειρά των όρων, φαίνεται οι ασυμμετρίες να μην μπορούν να ισχύσουν:

(66) *Which riot_i was the cause of t_i the picture of the wall?

‘Ποιανής εξέγερσης_i ήταν η αιτία t_i η φωτογραφία του τοίχου;’

(67) *Which wall_i was the cause of the riot the picture of t_i?

‘Ποιανού τοίχου_i ήταν η αιτία της εξέγερσης η φωτογραφία t_i;’

(Moro, 1997: 3)

Μετά από αυτήν τη διαπίστωση αναθεωρεί και υποστηρίζει πως θα πρέπει να εγκαταλειφθεί η ιδέα πως η ΟΦ που αμέσως κυριαρχείται από τον προτασιακό κόμβο αναγκαστικά ανταποκρίνεται στη θέση του υποκειμένου του ρήματος (Moro, 1997:9). Η θέση [Χαρ, ΦΚλ] θα πρέπει απλά να καταλαμβάνεται από μια ΟΦ (καλύτερα, από μια ΦΠροσδ). Επομένως, σε μία ευέλικτη δομή (flexible clause structure), στη θέση [Χαρ, ΦΚλ] θα πρέπει να επιτρέπεται η παρουσία είτε του κατηγορουμένου, είτε του υποκειμένου. Η μόνη προϋπόθεση είναι να είναι τόσο το υποκείμενο όσο και το κατηγορούμενο ΦΠροσδ.

Την παραπάνω θεωρία την επεκτείνει στις υπαρκτικές δομές, στις δομές με το συνδετικό ρήμα *seem* όταν έχει στη θέση [Χαρ, ΦΚλ] κάποιο πλεοναστικό στοιχείο και στις αναιτιατικές δομές. Η επέκταση αυτή δεν αποτελεί κομμάτι της παρούσας εργασίας, ωστόσο, και δε θα αναλυθεί περαιτέρω. Δύο, όμως, παρατηρήσεις πρέπει να γίνουν σε αυτό το σημείο: Πρώτον, ότι ο Moro θεωρεί ως δεδομένο ότι οι δύο ΦΠροσδ

βρίσκονται σε σχέση υποκειμένου και κατηγορουμένου. Δεύτερον, ότι με τη διαπίστωση πως η θέση [Χαρ, ΦΚλ] μπορεί να καταληφθεί γενικά από μία ΦΠροσδ κι όχι απαραίτητα από το υποκείμενο αυτό καθ' αυτό, δίνεται εξήγηση γιατί η αντιστροφή του κατηγορουμένου δε λαμβάνει χώρα όταν το κατηγορούμενο είναι διαφορετικό από ΦΠροσδ με οριστικό άρθρο.

Έτσι βάσει του Moro από την αρχική δομή:

(68) [PΦ [P είναι] [ΜΠΦ [ΦΠροσδ- υποκ ο Γιάννης] [ΦΠροσδ- κατ ο δάσκαλος]]]

Μπορούν να προκύψουν δύο δομές, η κανονική:

(69) [ΦΚλ [Φπροσδ- υποκ Ο Γιάννης] [Κλ' [Κλ είναι]_i [PΦ t_i [ΜΠΦ t_{υποκ} [ΦΠροσδ- κατ ο δάσκαλος]]]]]

και η αντεστραμμένη:

(70) [ΦΚλ [Φπροσδ- κατ Ο δάσκαλος] [Κλ' [Κλ είναι]_i [PΦ t_i [ΜΠΦ [ΦΠροσδ- υποκ ο Γιάννης] t_{κατ}]]]]]

Την άποψη για την ύπαρξη των εξισωτικών δομών απορρίπτουν και οι Adger & Ramchand (2003). Θεωρούν και εκείνοι, όπως και ο Moro, πως μια είναι η βασική δομή από την οποία προκύπτουν δύο ανάλογα με το αν μετακινείται το υποκείμενο ή το κατηγορούμενο. Μελετούν παραδείγματα στα Σκωτικά Γαελικά (Scottish Gaelic), όπου ασχολούνται με τρεις δομές: τις SAC (Substantive Auxiliary Constructions), τις ICC (Inverted Copular Constructions) και τις ACC (Augmented Copular Constructions). Στις πρώτες, το βοηθητικό ρήμα *bith* παίρνει ως συμπλήρωμά του ΡΦ, ΠΦ ή ΕΦ. Δηλαδή δεν παίρνει ούτε ΟΦ και σίγουρα ούτε ΦΠροσδ. Ο περιορισμός αυτός υπόκειται στο γεγονός ότι οι ΟΦ υποδηλώνουν ιδιότητες για μεμονωμένες οντότητες, ενώ οι ΡΦ, οι ΠΦ και οι ΕΦ υποδηλώνουν ιδιότητες σε σχέση με μια γεγονοτικότητα (eventuality):

(71) Tha Calum anns a'bhiuth.

είμαι-ΠΑΡΟΝ Calum στο μαγαζί

'Ο Calum είναι στο μαγαζί.'

(Adger & Ramchand, 2003: 330)

- (72) *Tha Calum tidsear.
είμαι-ΠΑΡΟΝ Calum δάσκαλος
'Ο Calum είναι δάσκαλος.'
(Adger & Ramchand, 2003: 332)

Στο παράδειγμα (71) στη θέση του κατηγορήματος της ΜΠΦ είναι μία ΠΦ, ενώ στο παράδειγμα (72) μία ΟΦ και γι' αυτό η πρόταση είναι αντιγραμματική.

ΟΦ δέχονται οι ICC, οι οποίες ονομάζονται αντεστραμμένες (inverted) καθώς το κατηγορούμενο βρίσκεται αμέσως μετά το ρήμα. Το ρήμα (*is/bu*) είναι φωνολογικά ασθενές και κλιτικοποιεί το ακόλουθο κατηγορήμα. Και σε αυτές όμως τις δομές δε συναντώνται ΦΠροσδ ως κατηγορούμενο:

- (73) Is tidsear Calum.
ΣΥΝΔ-ΠΑΡΟΝ δάσκαλος Calum
'Ο Calum είναι δάσκαλος.'

- (74) Bu tidsear Calum.
ΣΥΝΔ-ΠΡΛ δάσκαλος Calum
'Ο Calum ήταν δάσκαλος.'
(Adger & Ramchand, 2003: 335)

- (75) *Is an tidsear Calum.
ΣΥΝΔ-ΠΑΡΟΝ ο δάσκαλος Calum
'Ο Calum είναι ο δάσκαλος.'
(Adger & Ramchand, 2003: 337)

Στα παραδείγματα (73)-(75) φανερώνεται πως οι ICC μπορούν να είναι συμβατές με μια ΟΦ, αλλά όχι με μια ΦΠροσδ, καθώς το παράδειγμα (75) είναι αντιγραμματικό.

Οι ACC είναι αυτές οι οποίες μπορούν να δεχτούν ΦΠροσδ και ως υποκείμενο αλλά και ως κατηγορούμενο και θα αναλυθούν περισσότερο:

- (76) 'S e Calum an tidsear.
 ΣΥΝΔ-ΠΑΡΟΝ ΕΠΑΥΞ Calum (ΦΠροσδ) ο δάσκαλος (ΦΠροσδ2)
 'Ο Calum είναι ο δάσκαλος.'
 (Adger & Ramchand, 2003: 339)

Στις ACC εκτός από το βοηθητικό ρήμα διαθέτουν και ένα αντωνυμικό επαυξητικό στοιχείο (εξ' ου και augmented, βλ. *e* παράδειγμα (76)). Έτσι η μια ΦΠροσδ ερμηνεύεται ως κατηγορούμενο λόγω της σύνδεσής της με το αντωνυμικό αυτό στοιχείο. Οι ACCs ήταν αυτές που θεωρήθηκε ότι αντιστοιχούν στις αληθείς εξισωτικές δομές. Πιο συγκεκριμένα, θεωρήθηκε πως υπάρχει ένα μηδενικό συνδετικό ρήμα το οποίο εξισώνει τις δύο ΦΠροσδ και το αντωνυμικό στοιχείο είναι απλά μια κεφαλή συμφωνίας. Αυτή η υπόθεση όμως δε φαίνεται να επαληθεύεται γιατί ανάμεσα στις δύο ΦΠροσδ υπάρχει ασυμμετρία. Έτσι σύμφωνα με το παρακάτω παράδειγμα εξάγεται το συμπέρασμα πως ο Άμλετ είναι ένας ρόλος και όχι ένα πρόσωπο, δηλαδή το κατηγορούμενο. Έτσι αν αντιστραφούν οι ΦΠροσδ, δεν μπορεί η πρόταση να έχει την ίδια σημασία:

- (77) 'S e Sean Hamlet a-nochd.
 ΣΥΝΔ-ΠΑΡΟΝ ΕΠΑΥΞ Σον Άμλετ σήμερα το βράδυ.
 'Ο Σον είναι ο Άμλετ σήμερα το βράδυ.'

- (78) *'S e Hamlet Sean a-nochd.
 ΣΥΝΔ-ΠΑΡΟΝ ΕΠΑΥΞ Άμλετ Σον σήμερα το βράδυ.
 Ο Σον είναι ο Άμλετ σήμερα το βράδυ.
 (Adger & Ramchand, 2003: 340)

Γενικότερα, όπως παρατηρούν οι Adger & Ramchand, δεν υπάρχουν εξισωτικές ερμηνείες στις ACCs:

- (79) *'S e Cicero Tully.
 ΣΥΝΔ-ΠΑΡΟΝ ΕΠΑΥΞ Κικέρωνας Τύλλιος
 'Ο Κικέρωνας είναι πανομοιότυπος με τον Τύλλιο.'
 (Adger & Ramchand, 2003: 340)

Επίσης, ενδέχεται οι ACCs θα μπορούσαν να αντιμετωπιστούν ως μεταβατικές δομές, όπου η μια ΦΠροσδ βρίσκεται στη θέση του υποκειμένου και η άλλη στη θέση του αντικειμένου, αλλά κάτι τέτοιο δεν ισχύει τελικά βάσει δύο επιχειρημάτων. Πρώτον, ορισμένα επιρρήματα δεν μπορούν να βρίσκονται ανάμεσα στο υποκείμενο και το αντικείμενο σε μια μεταβατική δομή (παράδειγμα (80)), αλλά μπορούν να βρίσκονται ανάμεσα στις δύο ΦΠροσδ στις ACCs (παράδειγμα (81)):

(80) *Chunnaic Mairi an uair sin Sean.

Βλέπω-ΠΑΡΕΛΘΟΝ Μαρία τότε Σον

‘Η Μαρία είδε τον Σον τότε.’

(81) B’ e Mairi an uair sin an tidsear.

ΣΥΝΔ-ΠΑΡΕΛΘΟΝ ΕΠΑΥΞ Μαρία τότε η δασκάλα

‘Η Μαρία ήταν η δασκάλα τότε.’

(Adger & Ramchand, 2003: 341)

Δεύτερον, ενώ στις μεταβατικές δομές μπορεί να γίνει εξαγωγή τόσο του υποκειμένου όσο και του αντικειμένου (παράδειγμα (82)), στις ACCs μπορεί να γίνει μόνο στην πρώτη ΦΠροσδ (παράδειγμα (83)):

(82) Co_i a chunnaic thu t_i?

Ποιον βλέπω-ΠΑΡΕΛΘΟΝ εσύ

‘Ποιον είδες;’

(Adger & Ramchand, 2003: 341)

(83) ??Co Calum?

Ποιος Calum

Με απάντηση: ‘S e Calum an tidsear., δηλαδή: ‘Ο Calum είναι ο δάσκαλος’.

(Adger & Ramchand, 2003: 342)

Τόσο η ερμηνευτική ασυμμετρία ανάμεσα στις δύο ΦΠροσδ στις ACCs στα Σκωτικά Γαελικά, όσο και η αδυναμία να θεωρηθούν απλές μεταβατικές δομές, αποδεικνύουν κατά τους Adger & Ramchand ότι δεν υπάρχουν αληθείς εξισωτικές

δομές. Οι δύο ΦΠροσδ δεν μπορούν παρά να βρίσκονται σε σχέση υποκειμένου και κατηγορουμένου μεταξύ τους.

Το ερώτημα που συνεχίζει να τίθεται στη θεωρία της αντιστροφής του κατηγορουμένου είναι το πού μετακινείται η ΦΠροσδ-κατηγορούμενο. Πρόκειται για μετακίνηση σε ορισματική θέση (A- movement) ή σε μη ορισματική (A'- movement); Ο den Dikken (1998) υποστηρίζει ότι η αντιστροφή του κατηγορουμένου είναι μετακίνηση σε ορισματική θέση, δηλαδή στη θέση [Χαρ, ΦΚλ] και όχι στη [Χαρ, ΦΣΔ] και παρουσιάζει κάποια επιχειρήματα υπέρ αυτής της άποψης:

A) Η αντιστροφή του κατηγορουμένου τροφοδοτεί την Ανύψωση:

(84) The cause of the riot seems to have been the picture of the politician.

‘Η αιτία της εξέγερσης φαίνεται να είναι η φωτογραφία του πολιτικού’

Η θέση [Χαρ, ΦΚλ] του ρήματος *seem* ‘φαίνεται’ είναι ασφαλώς ορισματική. Επομένως, δεν θα μπορούσε η ΦΠροσδ-κατηγορούμενο να έχει μετακινηθεί σε μια ορισματική θέση μέσω μίας μη-ορισματικής. Στα Ελληνικά ωστόσο δεν υπάρχει Ανύψωση γιατί το συμπλήρωμα του ρήματος *φαίνεται* είναι μία ΦΣΔ που διαθέτει παρεμφατικά χαρακτηριστικά και έτσι η ΦΠροσδ-υποκείμενο λαμβάνει πτώση από το *είναι*. Το *φαίνεται* είναι απρόσωπο ρήμα και η ΦΠροσδ-υποκείμενο μετακινείται σε μη-ορισματική θέση.

B) Στην αντιστροφή του κατηγορουμένου παρατηρούνται περιορισμοί σε σχέση με τις εξαγωγές και τους ποσοδείκτες. Τα παραδείγματα που ακολουθούν, παρουσιάζονται πρώτα στα Αγγλικά, όπως στον den Dikken, και έπειτα γίνεται η αντιπαραβολή με το αντίστοιχο ελληνικό ως προς την αντιγραμματικότητα:

1. Η εξαγωγή της ΦΠροσδ-υποκειμένου μπλοκάρεται, είτε σε μετακίνηση σε ορισματική θέση (παράδειγμα (85)) είτε σε μη ορισματική (παράδειγμα (86)):

- (85) α. *A picture of a politician was considered the cause of the riot to be.
β. *Μία φωτογραφία ενός πολιτικού θεωρήθηκε η αιτία της εξέγερσης ότι είναι.

- (86) α. *Which picture of a politician do you think that the cause of the riot was?
β. *Ποια φωτογραφία ενός πολιτικού θεωρείς ότι η αιτία της εξέγερσης ήταν;

Σε αυτό το σημείο να επισημανθεί ξανά ότι το αντίστοιχο παράδειγμα στα Ελληνικά περιλαμβάνει ΦΣΔ, καθώς στα Ελληνικά δεν υπάρχουν μη παρεμφατικές δομές σε θέση συμπληρώματος.

2. Η Α' - εξαγωγή συστατικού από τη ΦΠροσδ- υποκείμενο μπλοκάρεται:

- (87) *Which politician do you think that the cause of the riot was a picture of?
*Ποιανού πολιτικού θεωρείς ότι η αιτία της εξέγερσης ήταν μια φωτογραφία;

3. Το υποκείμενο δεν μπορεί να είναι ή να κυριαρχείται από έναν ποσοδείκτη:

- (88) * I do not think that the cause of the riot was few pictures of a politician.
Δε θεωρώ ότι η αιτία της εξέγερσης ήταν λίγες φωτογραφίες ενός πολιτικού.

Στα Ελληνικά το παραπάνω παράδειγμα δεν είναι αντιγραμματικό. Αν, ωστόσο, στη θέση του *λίγες* εισαχθεί κάποιος άλλος υπαρκτικός ποσοδείκτης όπως το *κάθε*,² το παράδειγμα καθίσταται και στα Ελληνικά αντιγραμματικό:

- (88') *Δε θεωρώ ότι η αιτία της εξέγερσης ήταν κάθε φωτογραφία ενός/του πολιτικού.

Επομένως, και αυτό το επιχείρημα του den Dikken εφαρμόζεται στα Ελληνικά με εξαίρεση ορισμένους ποσοδείκτες.

4. Το υποκείμενο δεν μπορεί να είναι ή να κυριαρχείται από ένα Στοιχείο Αρνητικής Πολικότητας (ΣΑΠ):

² Για τον διαχωρισμό μεταξύ των υπαρκτικών ποσοδεικτών σε ισχυρούς και ασθενείς βλ. Giannakidou, 2012: 293-294.

(89) *I do not think that the cause of the riot was any picture(s) of a politician.

*Δε θεωρώ ότι η αιτία της εξέγερσης ήταν καμιά φωτογραφία ενός πολιτικού.

Το επιχείρημα Β αποτελεί ένδειξη ότι η αντιστροφή του κατηγορουμένου είναι μετακίνηση σε ορισματική θέση γιατί, όπως παρατηρεί και ο den Dikken, τα παραπάνω μπορούν να ισχύσουν σε μετακινήσεις σε μη-ορισματικές θέσεις:

(90) What can't fewer than six pictures of a politician possibly be?

Τι δεν μπορούν λιγότερες από έξι φωτογραφίες ενός πολιτικού πιθανότατα να είναι;

Γ) Το τρίτο επιχείρημα δεν μπορεί να συγκριθεί άμεσα με τα Ελληνικά καθώς αφορά μη παρεμφατικές δομές, οι οποίες στα Ελληνικά δεν υπάρχουν. Όπου στα Αγγλικά συναντώνται μη παρεμφατικές δομές ως συμπλήρωμα του ρήματος της πρότασης, στα Ελληνικά συναντώνται ΦΣΔ, οι οποίες διαθέτουν το στοιχείο [+ παρεμφατικότητα] και έτσι το ρήμα δεν μπορεί να παραλειφθεί, όπως προαναφέρθηκε. Ο den Dikken παρατηρεί πως σε περικείμενα, όπου το υποκείμενο έχει ανυψωθεί και στα οποία θα μπορούσε να παραλειφθεί το συνδετικό ρήμα, όταν λαμβάνει χώρα η αντιστροφή του κατηγορουμένου, το συνδετικό ρήμα αναγκαστικά αναφέρεται:

(91) I consider the picture of the politician (to be) the cause of the riot.

(92) I consider the cause of the riot *(to be) the picture of the politician.

Στις Α'- μετακινήσεις μπορεί και πάλι να παραλειφθεί το συνδετικό ρήμα, οπότε η αντιστροφή του κατηγορουμένου είναι Α- μετακίνηση. Επίσης, κάτι άλλο που αξίζει να αναφερθεί είναι πως εδώ το κατηγορούμενο συμμετέχει σε μία ECM δομή, κάτι που ενισχύει την άποψη πως η θέση στην οποία ανυψώνεται είναι αυτή του υποκειμένου και όχι κάποια μη ορισματική θέση. Όπως προαναφέρθηκε, δομή στην οποία να υπάρχει κάποιο συνδετικό που να μπορεί να παραλειφθεί στα Ελληνικά δεν υπάρχει.

Στα Ελληνικά μπορούν να υπάρξουν δύο δομές:

- (93) Θεωρώ τη φωτογραφία του πολιτικού ως την αιτία της εξέγερσης.
- (94) Θεωρώ ότι η φωτογραφία του πολιτικού είναι η αιτία της εξέγερσης.

Όταν ανυψώνεται το κατηγορούμενο προκύπτουν τα εξής:

- (95) Θεωρώ ως την αιτία της εξέγερσης τη φωτογραφία του πολιτικού.
- (96) Θεωρώ ότι η αιτία της εξέγερσης είναι η φωτογραφία του πολιτικού.

Τα παραδείγματα (93)-(96) επομένως, δεν μπορούν να αποτελέσουν κριτήριο για την παράλειψη κάποιου ρήματος.

Από τα παραπάνω επιχειρήματα προκύπτει πως η αντιστροφή του κατηγορουμένου είναι μια A- μετακίνηση και με αυτόν τον τρόπο διαχωρίζεται από τις Wh- μετακινήσεις ή τις δομές εστίασης. Επίσης, οι δομές αυτές με αντεστραμμένο κατηγορούμενο δεν έχουν διαφορές στον επιτονισμό. Μένει τώρα να εξεταστεί η δομή των ΜΠΦ με αντεστραμμένο κατηγορούμενο.

Η δομή η οποία προτείνει ο den Dikken είναι η ακόλουθη:

- (97) [_{FP} Pred [_F F+X_i [_{XP} Subj [_{X'} t_i t_{pred}]]]]

Στην παραπάνω πρόταση φαίνεται πως το συνδετικό ρήμα είναι πραγμάτωση μίας λειτουργικής κατηγορίας, γι' αυτό και καθίσταται πάντα υποχρεωτική η παρουσία του (βλ. παραπάνω επιχειρήμα Γ).

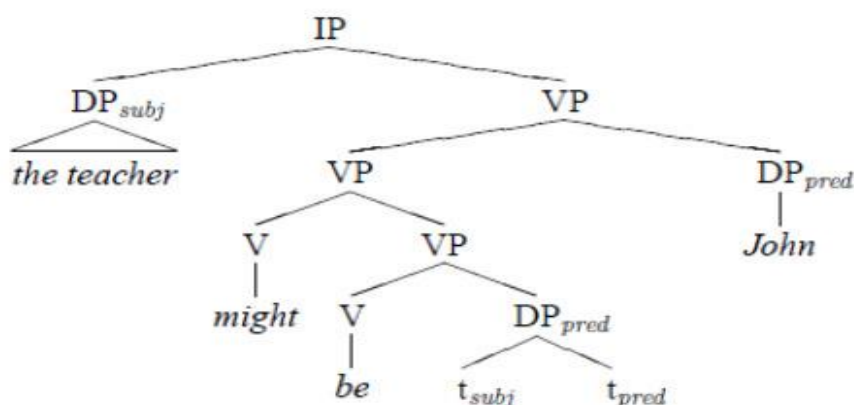
Η αντιστροφή του κατηγορουμένου θα μπορούσε να παραβιάζει τη Συνθήκη της Ελάχιστης Σύνδεσης (Minimal Link Condition, MLC), αλλά η θέση στην οποία μετακινείται θεωρείται ίσης απόστασης από την αρχική του θέση (equidistant) κι έτσι δεν παραβιάζεται. Δημιουργείται δηλαδή μία αλυσίδα που περιλαμβάνει και τη θέση [Χαρ, ΧΦ] αλλά και τη θέση [Χαρ, ΦΛειτ]. Η απόδοση Πτώσης από το ρήμα της πρότασης γίνεται στο κατηγορούμενο, ενώ το υποκείμενο, που έχει μείνει *in situ*,

λαμβάνει Πτώση μέσω των συναναφορών του με το κατηγορούμενο, δηλαδή μέσω του ίχνους του ανυψωμένου κατηγορουμένου.

Ο den Dikken επεκτείνει την ανάλυσή του σε δύο δομές της Αγγλικής: το N of a N (that idiot of a doctor) και στις γενικές με 's (John's book). Αποδεικνύει πως σε αυτές τις δομές το *of* και το 's αποτελούν ονοματικά κατηγορούμενα. Αναφέρει και μια τρίτη δομή που διαθέτει *of* αλλά και 's (a picture of a slender woman's). Η ανάλυση αυτών των δομών ξεφεύγει από τα όρια αυτής της εργασίας και γι' αυτό δε θα γίνει περαιτέρω αναφορά. Ωστόσο, θεωρεί πως αυτές οι δομές αποτελούν επιχειρήματα ενάντια στη θεωρία των εξισωτικών δομών.

3.3 Η θεωρία των εξισωτικών δομών

Στον αντίποδα βρίσκεται η δεύτερη θεωρία, κατά την οποία υπάρχουν ορισμένες περιπτώσεις στις οποίες δεν μπορεί να εφαρμοστεί η θεωρία της αντιστροφής του κατηγορουμένου. Η Heggie (1988) υποστηρίζει πως η θεωρία της αντιστροφής του κατηγορουμένου καλύπτει τις ψευδείς εξισωτικές δομές (pseudo-equatives), όπου στην Επιφανειακή Δομή υπάρχει στη θέση [Χαρ, ΦΚλ] μία ΦΠροσδ, που αποτελεί συγκεκριμένη περιγραφή ή ιδιότητα (και γι' αυτό έχει οριστικό άρθρο) και μια ΦΠροσδ, που είναι κύριο όνομα. Έτσι η ΦΠροσδ που βρίσκεται πριν το ρήμα δεν αποτελεί το υποκείμενο, ενώ η ΦΠροσδ που βρίσκεται μετά το ρήμα αποτελεί όρισμα του ρήματος. Υπάρχουν, ωστόσο, και οι αληθείς εξισωτικές (true equatives) στις οποίες και οι δύο ΦΠροσδ αποτελούν ορίσματα του συνδετικού ρήματος. Η Heggie θεωρεί πως το συνδετικό ρήμα παίρνει ως συμπλήρωμά του μια διαφορετικού τύπου ΜΠΦ με δυο ΦΠροσδ που είναι και οι δύο ορίσματά του και προτείνει την παρακάτω δομή:

Σχήμα 1. προτεινόμενη αναπαράσταση εξισωτικών δομών στο Heggie, 1988a:138

Στην παραπάνω θεωρία επομένως, στην περίπτωση των αληθών εξισωτικών δομών, το συνδετικό ρήμα *είμαι*, δεν μπορεί να πάρει για συμπλήρωμα μια κλασική ΜΠΦ. Η Rothstein (2001) θεωρεί πως έχει ως συμπλήρωμά του μια ΦΠροσδ. Εάν αυτή η θεωρία επεκταθεί και στις ψευδείς εξισωτικές δομές, τότε η ΦΠροσδ που βρίσκεται μετά το ρήμα δεν είναι ένα «εγκατελειμμένο» υποκείμενο.

Η Rothstein (2001: 240-241) προτείνει μία δομή παρόμοια με αυτήν των κλασικών μεταβατικών δομών. Η μία ΦΠροσδ είναι μέσα στη ΦΚλ και η άλλη ΦΠροσδ είναι αδερφός κόμβος με το Ρήμα:

(98) $[_{ΦΚλ} ΦΠροσδ_2 [_{Κλ} Κλ [_{ΡΦ} Ρ [ΦΠροσδ_1]]]]$

Παρ' όλες τις ομοιότητες στην Επιφανειακή Δομή, η Rothstein θεωρεί πως υπάρχουν και κάποιες διαφορές μεταξύ των εξισωτικών δομών και των μεταβατικών δομών. Πιο συγκεκριμένα, το συνδετικό ρήμα δεν αποδίδει ούτε θεματικούς ρόλους, ούτε πτώση. Η μία ΦΠροσδ γίνεται υποκείμενο μέσα από τη γενικότερη θεωρία κατηγορήσεως της Rothstein, ενώ η δεύτερη ΦΠροσδ γίνεται κατηγορούμενο μέσω της «αλλαγής τύπου» (type shifting) που αναλύει η Partee (1987). Ειδικότερα, η Partee αναγνωρίζει πως υπάρχουν τρεις τύποι ερμηνείας των ΦΠροσδ: ο γενικευμένος ποσοδείκτης (generalized quantifier, παράδειγμα (99)), η αναφορική (referential, παράδειγμα (100)) και η κατηγορηματική (predicative, παράδειγμα (101)):

(99) *Κάθε πολιτικός είναι διεφθαρμένος.*

(100) *Η φάλαινα χτύπησε το πλοίο.*

(101) *Ο Κούγιας είναι ένας δικηγόρος.*

Κάθε ΦΠροσδ έχει μία από τις τρεις ερμηνείες εξ' ορισμού αλλά μπορεί να αλλάξει σε μία άλλη μέσω της αλλαγής τύπου.

Στο ίδιο μήκος κύματος κινείται και η άποψη των Heycock & Kroch (1998), καθώς ούτε εκείνοι θεωρούν πως οι δύο ΦΠροσδ βρίσκονται σε σχέση υποκειμένου και κατηγορήματος μεταξύ τους. Ξεκινούν από τις ψευδο-δίπτυχες προτάσεις (pseudocleft sentences). Ο Williams (1983, 1994, 1999, 1997) και ο Moro (1990, 1997) προσπαθούν να τις εντάξουν σε κατηγορηματικού τύπου προτάσεις, οπότε στο

παράδειγμα (102) το κατηγορούμενο *what I want a man to be* έχει μετακινηθεί αριστερά και μπροστά από το υποκείμενο:

(102) [What I want a man to be]_i is [ΜΠΦ honest t_i].

Όπως είναι εμφανές, προσπαθούν να το επεκτείνουν γενικότερα στις ΜΠΦ.

Ωστόσο οι Heycock & Kroch παρατηρούν πως σε περιπτώσεις όπως το παράδειγμα (103) υπάρχει εξίσωση μεταξύ της ΕΦ και της ψευδοδίπτυχης πρότασης γιατί το *honest* δεν μπορεί να αποτελέσει υποκείμενο μόνο. Θα μπορούσε να αποτελέσει και κατηγορούμενο:

(103) Honest is what I want a man to be.

Εδώ, επομένως, οι δύο ιδιότητες εξισώνονται, ενώ σε δομές όπου στη θέση [Χαρ, ΦΚλ] υπάρχει μια ΦΠροσδ με μια μόνιμη ερμηνεία (πχ ο Γιάννης), η ιδιότητα εφαρμόζει σε αυτήν, οπότε και υπάρχει σχέση υποκειμένου και κατηγορουμένου.

Το πρόβλημα εντείνεται με την περίπτωση των ταυτολογιών:

(104) When comes down to it, honesty is honesty.

Στο παράδειγμα (104) οι δυο ΦΠροσδ δεν μπορούν, σύμφωνα με τους Heycock & Kroch, να βρίσκονται σε σχέση υποκειμένου και κατηγορουμένου. Εξισώνονται σημασιολογικά, οπότε αποτελούν και οι δύο ορίσματα του ρήματος, καθώς δε θα μπορούσε η μία ΦΠροσδ να αποδίδει θεματικό ρόλο και ιδιότητα στην άλλη, αφού πρόκειται για μία ταυτολογία.

Συνεχίζοντας, οι Heycock & Kroch θεωρούν πως σε μια ανάλυση υπέρ της ύπαρξης των εξισωτικών δομών, δεν υπάρχει κανενός τύπου αντιστροφή. Η θέση [Χαρ, ΦΚλ] περιορίζεται στο να είναι μόνο θέση του υποκειμένου, γεγονός που έρχεται σε αντίθεση με τους Moro και Williams, που θεωρούν ότι σταθερή είναι η σχέση υποκειμένου και κατηγορουμένου. Οι Heycock & Kroch χρησιμοποιούν ως απόδειξη της άποψής τους το γεγονός ότι στις ΜΠΦ, με ρήματα όπως το *θεωρώ* κλπ, δε γίνεται κάποια αντιστροφή, όπως και στις παθητικές δομές που μπορεί να σχηματίσουν. Αυτό συμβαίνει γιατί τα κατηγορούμενα δεν μπορούν να μετακινηθούν στη θέση [Χαρ, ΦΚλ].

Μία τέτοια μετακίνηση θα έδινε αντιγραμματικές δομές:

(105) *Θεωρώ τον καλύτερο υποψήφιο τον Γιάννη.

(106) *Ο καλύτερος υποψήφιος φαίνεται ο Γιάννης.

Οι παραπάνω παρατηρήσεις ενισχύουν την πεποίθηση τους για την ύπαρξη των εξισωτικών δομών: υπάρχουν δύο τύπου δομές, οι κατηγορηματικές και οι εξισωτικές. Υπάρχουν και οι αντεστραμμένες κατηγορηματικές, αλλά δεν αποτελούν μετακινήσεις σε ορισματικές θέσεις. Θα πρέπει, ωστόσο, να σημειωθεί πως δεν είναι το συνδετικό ρήμα που προκαλεί αυτήν τη διαφοροποίηση, καθώς το *είμαι* είναι σημασιολογικά κενό. Η διαφοροποίηση έγκειται στην ύπαρξη διαφορετικού τύπου ΜΠΦ, μία κατηγορηματική και μία εξισωτική.

Οι Heycock & Kroch, επίσης, συγκρίνουν τις εξισωτικές με τις αντεστραμμένες κατηγορηματικές δομές και παρουσιάζουν τέσσερα επιχειρήματα που καταδεικνύουν τις μεταξύ τους διαφορές. Τα επιχειρήματα αυτά έχουν σκοπό να αποδείξουν την ύπαρξη των αντεστραμμένων εξισωτικών δομών, οι οποίες δε θα πρέπει να συγχέονται με τη μετακίνηση σε ορισματική θέση, όπως είναι οι εξισωτικές:

A) Συμφωνία:

(107) Delinquency is a menace to our society. Also a menace are/*is factory closings and fascist propaganda.

(108) The biggest problem is/*are factory closings.

Στο παράδειγμα (108) έχουμε εξισωτική δομή γι' αυτό και το ρήμα βρίσκεται σε ενικό αριθμό. Αντίθετα στο παράδειγμα (107), το υποκείμενο της πρότασης είναι οι ΦΠροσδ *factory closings and fascist propaganda*. Έτσι το ρήμα μπαίνει σε πληθυντικό αριθμό, παρ' όλο που έχει μετακινηθεί πιο πάνω η ΦΠροσδ *a menace*.

B) Αναφορική δέσμευση:

(109) Every country in Western Europe was the enemy of its neighbor.

(110) * The enemy of its_i neighbor was [every country in Western Europe]_i.

(111) (In the late 19th century Japan became a threat to its neighbors.) Also a threat to its_i neighbors was [every country/more than one country in Western Europe]_i.

Το παράδειγμα (110) αποδεικνύεται πως πρόκειται για εξισωτική δομή και η φράση *the enemy of its neighbor* βρίσκεται σε θέση υποκειμένου. Έτσι το παράδειγμα είναι αντιγραμματικό γιατί δεν μπορεί μια αντωνυμία να προηγείται στη δομή της ΦΠροσδ με την οποία συναναφέρεται. Αντιθέτως, το παράδειγμα (111) δεν είναι αντιγραμματικό, διαπίστωση που δείχνει πως πρόκειται για μια αντεστραμμένη κατηγορηματική δομή, αφού η ΦΠροσδ *a threat to its neighbors* έχει μετακινηθεί σε μη ορισματική θέση, καθώς τέτοιες μετακινήσεις δεν εμπλέκονται με τις αναφορικές δεσμεύσεις.

Γ) Εγκιβωτισμένα περικείμενα:

(112) If the Picasso paintings are also interesting, we'll stay on.

(113) * If also interesting are the Picasso paintings, we'll stay on.

(114) I wonder whether the Picasso paintings are also interesting.

(115) * I wonder whether also interesting are the Picasso paintings.

(116) I think that the Picasso paintings are also interesting.

(117) I think that also interesting are the Picasso paintings.

Αν το κατηγορούμενο ανέβει στη θέση [Χαρ, ΦΣΔ], η δομή αυτή δεν μπορεί να βρεθεί σε εγκιβωτισμένα περικείμενα όπως αποδεικνύουν τα παραδείγματα (113) και (115). Παρ' όλα αυτά εμφανίζεται όταν πρόκειται για περίπτωση επαναδρομής της ΦΣΔ (CP-recursion) (παραδείγμα (117)).

Δ) Αντιστροφή υποκειμένου-ρήματος:

(118) Are factory closings also a menace to society?

(119) *Are also a menace to society factory closings?

(120) Is the biggest problem factory closings?

Στο παράδειγμα (118) το *factory closings* είναι το υποκείμενο του ρήματος *are* και το *a menace to society* το κατηγορούμενο. Επομένως, το παράδειγμα (119) είναι αντιγραμματικό γιατί το κατηγορούμενο που έχει ανέβει δεν μπορεί να κάνει αντιστροφή με το βοηθητικό ρήμα. Αντίθετα, το παράδειγμα (120) είναι γραμματικό γιατί πρόκειται για μία εξισωτική δομή, οπότε και η αντιστροφή της ΦΠροσδ με το βοηθητικό ρήμα είναι εφικτή.

Τα τέσσερα επιχειρήματα παραπάνω αποδεικνύουν πως η αντιστροφή του κατηγορουμένου υπάρχει αλλά αποτελεί, όπως προαναφέρθηκε, μετακίνηση σε μη ορισματική θέση. Οι εξισωτικές δομές δεν περιλαμβάνουν κάποια μετακίνηση και γι' αυτό η θέση [Χαρ, ΦΚλ], που είναι μια ορισματική θέση, καταλαμβάνεται από ένα όρισμα του ρήματος.

Η άποψη των Heycock & Kroch τελειώνει με την αναφορά στις αντεστραμμένες εξισωτικές δομές (*inverted equatives*), που παρατηρούνται σε γλώσσες που δεν έχουν σταθερή τη θέση του υποκειμένου, όπως τα Ιταλικά αλλά και τα Ελληνικά:

(121) Εγώ είμαι ο βασιλιάς της Γαλλίας.

(122) Ο βασιλιάς της Γαλλίας είμαι/*είναι εγώ.

Στο παράδειγμα (122) παρ' όλο που η ΦΠροσδ *ο βασιλιάς της Γαλλίας* βρίσκεται στη θέση [Χαρ, ΦΚλ] το συνδετικό ρήμα βρίσκεται σε α' ενικό πρόσωπο επηρεαζόμενο από το άλλο όρισμα του ρήματος, το *εγώ*. Τα υπόλοιπα όμως επιχειρήματα όμως ισχύουν, όπως υποστηρίζουν οι Heycock & Kroch, γεγονός που αποδεικνύει ότι πρόκειται για εξισωτική δομή και όχι για αντεστραμμένη κατηγορηματική.

Οι Heycock & Kroch δεν προτείνουν κάποια συγκεκριμένη δομή αλλά ακολουθώντας τη Mikkelsen (2005: 43), εξάγεται το συμπέρασμα ότι οι εξισωτικές κατ' αυτούς έχουν την παρακάτω δομή:

(123) [ΦΠροσδ_i [Κλ [t_i [ΦΠροσδ]]]]

Όπως είναι εμφανές οι δύο ΦΠροσδ δε βρίσκονται σε σχέση υποκειμένου-κατηγορουμένου αλλά είναι της ίδιας συντακτικής κατηγορίας και σημασιολογικού τύπου, οπότε και πρόκειται για εξίσωση των δύο στοιχείων.

3.4 Συμπεράσματα - Η αντιστροφή του κατηγορουμένου στα Ελληνικά

Σύμφωνα με την παραπάνω ανάλυση υπάρχουν δύο θεωρίες σε σχέση με την ύπαρξη του κατηγορουμένου. Η πρώτη ισχυρίζεται πως η σχέση υποκειμένου και κατηγορουμένου είναι σταθερή και στη θέση [Χαρ, ΦΚλ] δε βρίσκεται πάντα το υποκείμενο, αλλά μπορεί και να βρεθεί και η ΦΠροσδ-κατηγορούμενο και η δεύτερη ισχυρίζεται πως οι δύο ΦΠροσδ δε βρίσκονται σε σχέση υποκειμένου και κατηγορουμένου αλλά αποτελούν και οι δύο ορίσματα του ρήματος.

Η έλλειψη συμφωνίας σε ορισμένες γλώσσες, όπως στα Ελληνικά και τα Ιταλικά, που διαπιστώνουν οι Heycock & Kroch (βλ. παραπάνω παράδειγμα (122)) αλλά και τα παραδείγματα στα Σκωτικά Γαελικά των Adger & Ramchand που καταδεικνύουν την ερμηνευτική ασυμμετρία ανάμεσα στις δύο ΦΠροσδ, αποτελούν ένδειξη ότι οι δύο ΦΠροσδ δεν μπορούν να έχουν την ίδια θέση μέσα στην πρόταση. Αυτό που στην πραγματικότητα θα πρέπει να διερευνηθεί είναι η περίπτωση των ταυτολογιών στα Ελληνικά, καθώς αποτελούν τη βάση για την ύπαρξη ή όχι των εξισωτικών δομών: Αποτελεί ένα φαινόμενο που όντως υπάρχει; Μήπως είναι μία περίπτωση όπου έχουμε απλά έναν συγκεκριμένο επιτονισμό ή κάποιου είδους εστίαση; Ποιοι άλλοι γλωσσολογικοί παράγοντες θα πρέπει να ληφθούν υπόψη; Η ταυτολογία στο παράδειγμα (104), *honesty is honesty*, αποτελεί σημαντικό αντίλογο στους Moro και Williams.

Στα Ελληνικά, όμως, υπάρχει διαφορά καθώς οι δύο ΦΠροσδ δεν έχουν ακριβώς την ίδια ερμηνεία λόγω της ύπαρξης ή όχι του άρθρου:

(124) Η τιμιότητα είναι τιμιότητα.

(125) *Η τιμιότητα είναι η τιμιότητα.

Το παράδειγμα (124) δεν πρόκειται για περίπτωση ταυτολογίας καθώς η ΟΦ *τιμιότητα* αποδίδει μια ιδιότητα στο υποκείμενο του ρήματος και ασφαλώς αποτελεί κατηγορούμενο.

Οι μόνες περιπτώσεις όπου και οι δύο ΦΠροσδ ενδέχεται να έχουν την ίδια ερμηνεία είναι συχνότερα στα κύρια ονόματα αλλά και σε προτάσεις του τύπου «ΦΠροσδ είναι ($\pm$ πρλ) (πάντα) ΦΠροσδ»:

(126) Μην παίρνεις τα λόγια του τοις μετρητοίς. *Ο Γιάννης θα είναι πάντα ο Γιάννης.*

Οι ταυτολογίες στα Νέα Ελληνικά συναντώνται, επομένως, σε πιο συγκεκριμένες περιπτώσεις ή και συνάψεις λέξεων σε σχέση με τα Αγγλικά. Αξίζει επίσης να σημειωθεί ότι στα Νέα Ελληνικά, όταν υπάρχει κύριο όνομα, είναι γενικά σχεδόν πάντα υποχρεωτική η παρουσία του οριστικού άρθρου στη θέση της κεφαλής του Προσδιοριστή οπότε δε θα μπορούσε να υπάρξει πρόταση, όπως στο παράδειγμα (127), όπου στη δεύτερη ΦΠροσδ έχει παραλειφθεί το άρθρο (πρβλ. στα Αγγλικά όπου τα κύρια ονόματα δεν παίρνουν άρθρο: *John* και όχι **the John*):

(127) ???Ο Γιάννης θα είναι πάντα Γιάννης.

Στο παραπάνω παράδειγμα η δεύτερη ΦΠροσδ δεν έχει άρθρο, γιατί χρησιμοποιείται ως κατηγορούμενο που προσδίδει μια ιδιότητα στην πρώτη και επομένως δεν πρόκειται για περίπτωση ταυτολογίας. Υπάρχουν, δηλαδή, περιπτώσεις στις οποίες ένα κύριο όνομα μπορεί να βρεθεί και χωρίς άρθρο αλλά χρησιμοποιούνται σε πολύ συγκεκριμένα περικείμενα, για να δείξουν ότι κάτι αποτελεί χαρακτηριστικό του ατόμου για το οποίο γίνεται λόγος και βρίσκονται σε θέση κατηγορουμένου.

Κατ' αναλογία με το παράδειγμα των Adger & Ramchand στα Σκωτικά Γαελικά, η ίδια ερμηνευτική ασυμμετρία παρατηρείται και στα Ελληνικά:

(128) Ο Γιάννης θα είναι ο Άμλετ σήμερα.

(129) Ο Άμλετ θα είναι ο Γιάννης σήμερα.

Στα παραδείγματα (128)-(129) η ΦΠροσδ-υποκείμενο αντιστοιχεί στον ηθοποιό και η ΦΠροσδ-κατηγορούμενο στο ρόλο. Το παράδειγμα (129) δε θα

μπορούσε να σημαίνει ότι ο *Άμλετ* είναι ο ρόλος, αλλά μονάχα ο ηθοποιός. Εάν παραλειφθεί το χρονικό επίρρημα, τα πράγματα αλλάζουν:

(130) Ο Γιάννης είναι ο *Άμλετ*.

(131) Ο *Άμλετ* είναι ο Γιάννης.

Στα παραπάνω παραδείγματα μπορεί είτε να υπάρχει είτε και να μην υπάρχει ερμηνευτική ασυμμετρία ανάλογα με το περικείμενο. Επομένως στη μία περίπτωση οι προτάσεις έχουν την ίδια σημασία και πρόκειται για το ίδιο και αυτό πρόσωπο, στην άλλη όμως περίπτωση οι προτάσεις έχουν διαφορετική σημασία, γιατί σημαίνουν είτε ότι ο Γιάννης υποδύεται τον *Άμλετ* είτε ότι ο *Άμλετ* υποδύεται τον Γιάννη. Η δεύτερη περίπτωση πρόκειται για σχέση υποκειμένου και κατηγορουμένου. Η πρώτη περίπτωση φαίνεται με μια πρώτη ματιά για περίπτωση ταυτολογίας, διαπίστωση όμως που μπορεί να μην είναι και εντελώς αληθής. Και οι δύο προτάσεις μπορούν όντως να σημαίνουν το ίδιο, αλλά δεν εκφωνούνται στα ίδια περιβάλλοντα, ενώ και ο επιτονισμός τους μπορεί να ποικίλλει, ανάλογα με το πού θα θέλει ο ομιλητής να εστιάσει. Επομένως και σε αυτήν την περίπτωση, η σημασία μπορεί να μην είναι η ίδια και να μην είναι εξισωτική η δομή. Αν το συνδετικό ρήμα μπει σε άλλον χρόνο, τότε και πάλι υπάρχει ερμηνευτική ασυμμετρία, οπότε οι δομές δεν είναι εξισωτικές:

(132) Ο Γιάννης ήταν/ θα είναι ο *Άμλετ*.

(133) Ο *Άμλετ* ήταν/ θα είναι ο Γιάννης.

Και στα δύο παραδείγματα φαίνεται η ΦΠροσδ-υποκείμενο να υποδύεται τη ΦΠροσδ-κατηγορούμενο. Άρα δεν είναι ίδια η σημασία τους. Κάτι τέτοιο συμβαίνει επειδή εφ' όσον το συνδετικό ρήμα μπαίνει σε άλλον χρόνο, η δεύτερη ΦΠροσδ δεν μπορεί να δηλώνει μόνιμη ιδιότητα.

Εκτός από κύρια ονόματα, μπορούν να βρεθούν και άλλες ΦΠροσδ στην ίδια θέση, που μπορούν να αποτελέσουν και ασφαλέστερα δεδομένα στο θέμα των ταυτολογιών:

(134) Ο μεγαλύτερος αδερφός της Μαρίας είναι/ ήταν ο καλύτερος φίλος του Ιάκωβου.

(134') Ο καλύτερος φίλος του Ιάκωβου είναι/ ήταν ο μεγαλύτερος αδερφός της Μαρίας.

Και εδώ οι δύο προτάσεις φαίνεται να έχουν την ίδια σημασία, οπότε και οι δύο ΦΠροσδ να εξισώνονται μεταξύ τους. Ακολουθώντας τον Moro (1990, 1997: 2-3) τίθενται ορισμένα ζητήματα σε σχέση με το αν μπορούν να γίνουν εξαγωγές και από τις δύο ΦΠροσδ ανάλογα επίσης και με τη θέση στην οποία βρίσκονται:

(135) Ποιανού_i είναι/ήταν ο μεγαλύτερος αδερφός της Μαρίας ο καλύτερος φίλος _{ti};

(136) Ποιανής_i είναι/ήταν ο μεγαλύτερος αδερφός _{ti} ο καλύτερος φίλος του Ιάκωβου;

(137) Ποιανής_i είναι/ήταν ο καλύτερος φίλος του Ιάκωβου ο μεγαλύτερος αδερφός _{ti};

(138) Ποιανού_i είναι/ ήταν ο καλύτερος φίλος _{ti} ο μεγαλύτερος αδερφός της Μαρίας;

Στα παραπάνω παραδείγματα δεν υπάρχουν διακριτικά σε σχέση με τη γραμματικότητα και την αποδεκτότητα των προτάσεων (τα * και ?), καθώς παρατηρείται διαβάθμιση στο πόσο αποδεκτά μπορούν να γίνουν τα συγκεκριμένα εκφωνήματα. Σε συζήτηση με φυσικούς ομιλητές της Ελληνικής διαφόρων ηλικιών παρατηρήθηκε διαφοροποίηση σε σχέση με την αποδεκτότητά τους, καθώς ούτε όλα έγιναν το ίδιο αποδεκτά, ούτε οι ομιλητές συμφώνησαν, αφού ένα εκφώνημα μπορεί να γινόταν αρκετά αποδεκτό από κάποιον ομιλητή και σχεδόν καθόλου από κάποιον άλλον. Θα πρέπει επίσης να ληφθεί υπόψη ότι τα παραπάνω παραδείγματα γίνονται αρκετά πιο αποδεκτά όταν γίνεται συνέλκυση (pied piping) της ΦΠροσδ:

(139) Ποιανής ο μεγαλύτερος αδερφός είναι/ ήταν ο καλύτερος φίλος του Ιάκωβου;

(140) Ποιανού ο καλύτερος φίλος είναι/ ήταν ο μεγαλύτερος αδερφός της Μαρίας;

Η συνέλκυση στα Ελληνικά φαίνεται να είναι προαιρετική στα κτητικά, καθώς από τα παραδείγματα (135)-(138), κάποια γίνονται ως έναν βαθμό αποδεκτά αλλά όλοι οι ομιλητές συμφώνησαν ότι τα παραδείγματα (139)-(140) τους έβγαιναν πιο αυθόρμητα και τους ακούγονταν πιο «σωστά».

Το ενδιαφέρον ήταν πως εντέλει τα παραδείγματα (136) και (138) έγιναν πιο αποδεκτά παρ' όλο που γίνεται εξαγωγή από τη ΦΠροσδ που είναι στη θέση [Χαρ, ΦΚλ] σε αντίθεση με τα άλλα δύο που έγιναν πολύ λίγο αποδεκτά. Ίσως αυτό το γεγονός να συμβαίνει επειδή, λόγω της συνέλκυσης που είναι προτιμητέα, η εξαγόμενη ΦΠροσδ είναι πιο κοντά στη ΦΠροσδ από την οποία εξήχθη με αποτέλεσμα ο ομιλητής να μπερδεύεται λιγότερο. Περισσότερο αποδεκτή γίνεται η πρόταση (135), όπου το υποκείμενο έχει μετακινηθεί στη θέση [Χαρ, ΦΚλ] και γίνεται εξαγωγή από τη ΦΠροσδ-κατηγορούμενο.

Συμπερασματικά, σε τέτοιου είδους ταυτολογίες δεν αποτελεί κριτήριο η εξαγωγή, καθώς τα αποτελέσματα είναι αντίθετα από αυτά του Μογο. Στα Αγγλικά βέβαια φαίνεται να ισχύει η λεγόμενη συνθήκη του υποκειμένου (subject condition), ενώ στα Ελληνικά όχι. Ωστόσο γενικά η συνθήκη του υποκειμένου αποδεικνύεται να είναι τελικά αποτέλεσμα της αθροιστικής επίδρασης (cumulative effect) πολλών περιορισμών και όχι ιδιότητα του υποκειμένου αυτή καθ' αυτή: όσο πιο πολλοί περιορισμοί παραβιάζονται, τόσο λιγότερο αποδεκτή γίνεται μία πρόταση (Haegeman et al., 2014). Εκτενέστερη αναφορά δε θα γίνει στην παρούσα εργασία, αφού ξεφεύγει από τα όρια του θέματος, αλλά θα πρέπει να αναφερθεί ότι στα Ελληνικά πολλοί από τους προαναφερθέντες περιορισμούς δεν ισχύουν (σημαντικό ρόλο παίζει και η υπόθεση του ασυνεχούς υποκειμένου) και έτσι εξηγείται για ποιον λόγο μπορεί να γίνει ευκολότερα εξαγωγή από τη ΦΠροσδ-υποκείμενο. Σε κάθε περίπτωση, η εξαγωγή από τη ΦΠροσδ-υποκείμενο μπορεί να αποτελεί κριτήριο που αποδεικνύει πως οι δύο ΦΠροσδ δεν έχουν την ίδια θέση μέσα στην πρόταση όσον αφορά τα Αγγλικά, αλλά για τα Ελληνικά δεν αποτελεί ασφαλές κριτήριο. Μία τέτοια διαπίστωση, ωστόσο, δεν είναι επιχείρημα υπέρ της ύπαρξης των ταυτολογιών και της άποψης πως οι δύο ΦΠροσδ διαθέτουν την ίδια θέση μέσα στην πρόταση λόγω της ιδιαιτερότητας της Ελληνικής γλώσσας σε σχέση με τη μη ισχύ των περιορισμών.

Επίσης η Ελληνική είναι μία γλώσσα που αντιστέκεται στην παγίωση τόσο του υποκειμένου όσο και γενικότερα (Spyropoulos & Stamatogiannis, 2011: 11), οπότε ενισχύεται η πεποίθηση ότι οι παραπάνω παρατηρήσεις δεν αποδεικνύουν την ύπαρξη ή μη των ταυτολογιών στα Ελληνικά.

Όταν η ΦΠροσδ-υποκείμενο και η ΦΠροσδ-κατηγορούμενο είναι οι ίδιες, τότε υπάρχουν αρκετοί περιορισμοί σε σχέση με το συνδετικό ρήμα:

- (141) Μην παίρνεις τα λόγια του στα σοβαρά. Ο αδερφός σου είναι (*ήταν/*θα είναι) ο αδερφός σου.

Στο παραπάνω παράδειγμα το συνδετικό ρήμα μπορεί να δημιουργήσει γραμματική πρόταση μόνο όταν είναι σε παροντικό χρόνο. Εάν, ωστόσο, προστεθεί το επίρρημα *πάντα*, το συνδετικό μπορεί να βρεθεί και σε άλλες χρονικές βαθμίδες:

- (142) Μην παίρνεις τα λόγια του στα σοβαρά. Ο αδερφός σου είναι/θα είναι/ήταν πάντα ο αδερφός σου.

Το επίρρημα *πάντα* δίνει στη δεύτερη ΦΠροσδ μια πιο μόνιμη ερμηνεία. Οι ίδιοι περιορισμοί παρατηρούνται και στα κύρια ονόματα:

- (143) Μην παίρνεις τα λόγια του τοις μετρητοίς. Ο Γιάννης είναι (*ήταν/*θα είναι) ο Γιάννης.

- (144) Μην παίρνεις τα λόγια του τοις μετρητοίς. Ο Γιάννης είναι/ ήταν/ θα είναι πάντα ο Γιάννης.

Συνοψίζοντας τις παραπάνω παρατηρήσεις, διαπιστώνονται τα παρακάτω. Πρώτον, εάν υπάρχουν οι εξισωτικές δομές, χρησιμοποιούνται σε πιο περιορισμένο εύρος στα Ελληνικά σε σχέση με τα Αγγλικά.

Δεύτερον, το ρήμα που μπορεί να χρησιμοποιηθεί σε τέτοιου είδους δομές είναι μόνο το *είναι* και κυρίως σε χρόνο παροντικό. Όταν χρησιμοποιούνται οι άλλοι χρόνοι του ρήματος, θα πρέπει να συνοδεύονται από κάποιο επίρρημα που να δίνει μια μονιμότερη ερμηνεία για να μπορούν οι δύο ΦΠροσδ να έχουν την ίδια θέση μέσα στην πρόταση.

Τρίτον, όταν οι ΦΠροσδ είναι κύρια ονόματα διαφορετικά, ίσως όταν το συνδετικό ρήμα είναι σε παροντικό και μόνο χρόνο να πρόκειται για περίπτωση ταυτολογίας, όμως υπάρχουν αρκετές αμφιβολίες που έχουν να κάνουν με το περικείμενο και τον επιτονισμό. Όταν είναι και οι δύο ΦΠροσδ το ίδιο κύριο όνομα,

τότε είτε το συνδετικό ρήμα μπαίνει σε παροντικό χρόνο για να δώσει γραμματικές δομές, είτε συνοδεύεται από το επίρρημα που αναφέρθηκε παραπάνω. Και σε αυτήν την περίπτωση, ωστόσο, ο επιτονισμός δεν είναι εντελώς ουδέτερος.

Τέταρτον, όταν οι ΦΠροσδ δεν είναι κύρια ονόματα, οι Wh-μετακινήσεις δεν μπορούν να αποτελέσουν κριτήριο, όπως στον Moro (1990, 1997) στα Αγγλικά, λόγω των ιδιαιτεροτήτων της Ελληνικής γλώσσας. Όταν οι δύο ΦΠροσδ είναι οι ίδιες, ισχύουν οι ίδιοι περιορισμοί με τις ΦΠροσδ-κύρια ονόματα όταν είναι ίδιες.

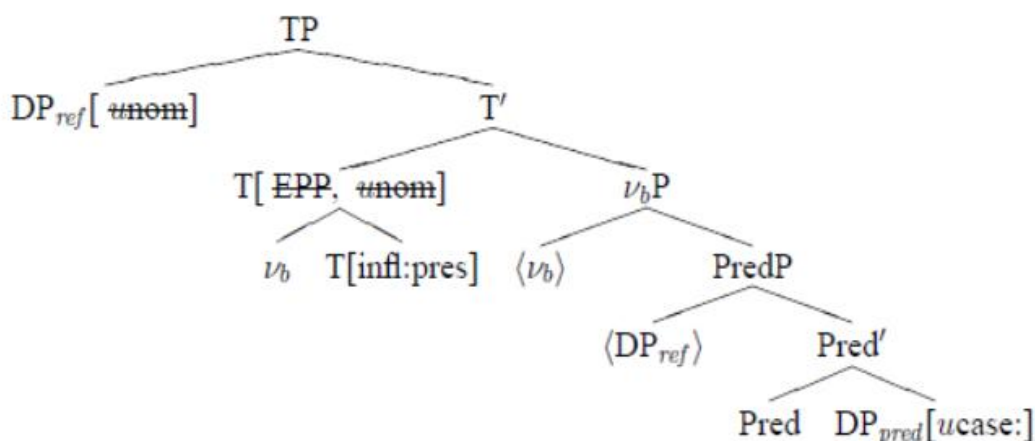
Το θέμα των ταυτολογιών αποτελεί μεγάλο επιχείρημα υπέρ της ύπαρξης των εξισωτικών δομών, καθώς αποτελεί απόδειξη πως πρόκειται για δύο ΦΠροσδ που, φαινομενικά τουλάχιστον, δεν μπορούν να βρίσκονται σε σχέση υποκειμένου και κατηγορουμένου μεταξύ τους. Ωστόσο, έχουν αρκετά περιορισμένο εύρος (συναντώνται μόνο με το συνδετικό ρήμα *είμαι*, κάτι που ισχύει αντίστοιχα και στα Αγγλικά) και στα Ελληνικά χρησιμοποιούνται κάτω από συγκεκριμένα περικείμενα και προϋποθέσεις. Επίσης έχουν ιδιαίτερο επιτονισμό ακόμα και όταν συνοδεύονται από το επίρρημα *πάντα*. Αποτελούν, δηλαδή, μάλλον μαρκαρισμένες δομές.

Η Mikkelsen (2005) αναπτύσσει μια ανάλυση στην οποία συμπεριλαμβάνει εκτός από συντακτικούς, και άλλους παράγοντες, κειμενογλωσσολογικούς και πραγματολογικούς. Καταλήγει πως υπάρχουν δύο ειδών δομές, οι κατηγορηματικές (predicative) και οι εξειδικευτικές (specificational) δομές. Και στις δύο δομές υπάρχουν δύο ΦΠροσδ, μια αναφορική και μια κατηγορηματική (βλ. παραπάνω με τη διάκριση των τύπων ΦΠροσδ της Partee, 1987). Η διαφορά ανάμεσα στις δομές έγκειται στη δομή των πληροφοριών τους. Πιο συγκεκριμένα, στις κατηγορηματικές δομές η θέση τους θέματος και του ρήματος είναι ελεύθερη, ενώ στις εξειδικευτικές είναι σταθερή: η ΦΠροσδ στη θέση υποκειμένου είναι το *θέμα* (theme), ενώ η ΦΠροσδ στη θέση του κατηγορουμένου είναι το *ρήμα* (rheme).

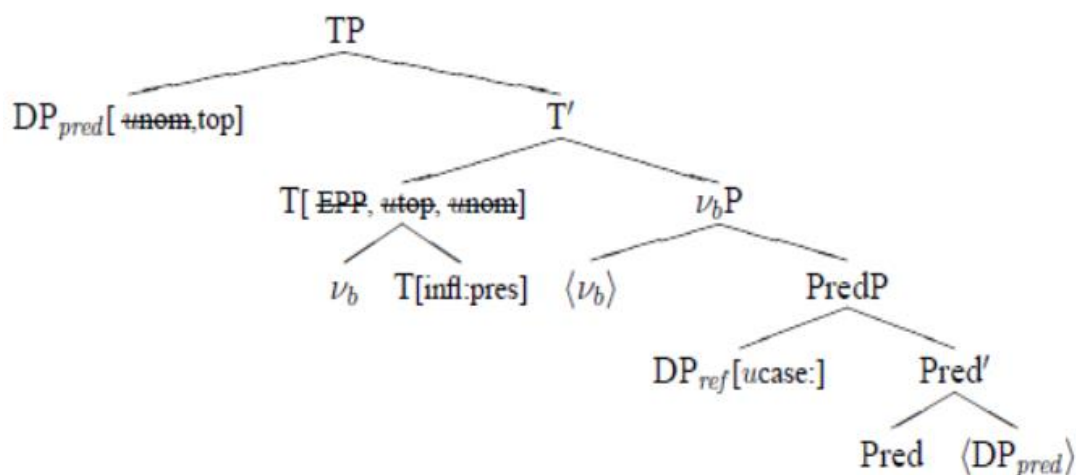
Σύμφωνα με την ανάλυση της Mikkelsen, μια κλασική κατηγορηματική δομή δημιουργείται όταν υπάρχουν δύο ΦΠροσδ που δεν έχουν λάβει Πτώση και γι' αυτό έχουν μη ερμηνεύσιμα χαρακτηριστικά και ένα ρήμα που πρέπει να αποδώσει πτώση: προτεραιότητα έχει η αναφορική ΦΠροσδ σε σχέση με την κατηγορηματική, γι' αυτό και είναι εκείνη αυτή η οποία μετακινείται στη θέση [Χαρ, ΦΚλ]. Σε μια εξειδικευτική δομή μετακινείται η κατηγορηματική ΦΠροσδ, ωστόσο, καθώς είναι η μόνη που όχι μόνο δεν έχει λάβει πτώση αλλά και διαθέτει το ερμηνεύσιμο χαρακτηριστικό του θέματος, το οποίο θα τσεκάρει το μη ερμηνεύσιμο χαρακτηριστικό του θέματος που

έχει η λειτουργική κατηγορία του Χρόνου. Έτσι είναι αυτή που μετακινείται στη θέση [Χαρ, ΦΚλ].

Στα σχήματα 2 και 3 παρουσιάζονται εναργέστερα οι κατηγορηματικές και οι εξειδικευτικές δομές αντίστοιχα. Οι δομές αυτές ισχύουν και στα Ελληνικά.

Σχήμα 2. Αναπαράσταση των κατηγορηματικών δομών στο Mikkelsen, 2005: 170

Σχήμα 3. Αναπαράσταση των εξειδικευτικών δομών στο Mikkelsen, 2005: 172

Η ανάλυση της Mikkelsen είναι η πιο επαρκής. Λαμβάνει υπόψη της τους απαραίτητους παράγοντες εκτός της Σύνταξης για να μπορέσουν να ερμηνευθούν εναργέστερα οι ιδιοτυπίες που συναντώνται λόγω περικειμένου ή εστίασης. Επίσης, δε θεωρεί πως οι δομές είναι εξισωτικές, γεγονός που εξηγεί όλους τους περιορισμούς που τυχόν συναντώνται.

Αν και η θεωρία της ύπαρξης των εξισωτικών δομών δεν μπορεί να ερμηνεύσει τις παραπάνω παρατηρήσεις, έχει σημασία να εξεταστούν στα Ελληνικά τα

επιχειρήματα των Heycock & Kroch σε σχέση με τις διαφορές των εξισωτικών και των αντεστραμμένων κατηγορηματικών δομών:

A) Συμφωνία:

(145) Οι πίνακες του Ελ Γκρέκο ήταν υπέροχοι. Επίσης εντυπωσιακοί είναι και οι πίνακες του Πικάσο.

(146) Το μεγαλύτερο πρόβλημα της Ελλάδας είσαστε/*είναι εσείς.

B) Αναφορική δέσμευση:

(147) Κάθε χώρα της Δυτικής Ευρώπης είναι ο εχθρός της γειτόνισσάς της.

(148) *Ο εχθρός της γειτόνισσάς της είναι κάθε χώρα της Δυτικής Ευρώπης.

(149) (Στα τέλη του 19ου αιώνα η Ιαπωνία έγινε απειλή για τους γείτονές της.) Επίσης απειλή για τους γείτονές της ήταν κάθε χώρα της Δυτικής Ευρώπης.

Γ) Εγκιβωτισμένα περικείμενα:

(150) Αναρωτιέμαι αν οι πίνακες του Πικάσο είναι επίσης ενδιαφέροντες.

(151) Αναρωτιέμαι αν επίσης ενδιαφέροντες είναι οι πίνακες του Πικάσο.

(152) Νομίζω ότι οι πίνακες του Πικάσο είναι επίσης ενδιαφέροντες.

(153) Νομίζω ότι επίσης ενδιαφέροντες είναι οι πίνακες του Πικάσο.

Δ) Αντιστροφή υποκειμένου-ρήματος:

(154) Είναι οι χούλιγκανς επίσης απειλή για την κοινωνία;

(155) Είναι επίσης απειλή για την κοινωνία οι χούλιγκανς;

(156) Είναι το μεγαλύτερο πρόβλημα της κοινωνίας οι χούλιγκανς;

Εκτός από το πρώτο επιχείρημα, που ήταν αναμενόμενο να μην ισχύει σε μία γλώσσα όπως τα Ελληνικά, όπου υπάρχουν οι αντεστραμμένες εξισωτικές δομές σύμφωνα με τους Heycock & Kroch, δεν ισχύουν ούτε τα Γ και Δ. Το πιο πιθανό είναι να μην ισχύουν λόγω της ελεύθερης σειράς των όρων στα Ελληνικά, κάτι που δεν υπάρχει στα Αγγλικά, όπου η σειρά είναι πιο αυστηρή. Όπως και να έχει, τα επιχειρήματα των Heycock & Kroch φαίνεται σε μεγάλο βαθμό να μην μπορούν να εφαρμοστούν στα Ελληνικά, διαπίστωση που ενισχύει την άποψη ότι δεν υπάρχουν οι εξισωτικές δομές.

Έχοντας ξεκαθαρίσει την εσωτερική δομή των ΜΠΦ αλλά και τη σχέση που έχουν τα συστατικά μεταξύ τους τόσο στις συμβατικές όσο και στις αντεστραμμένες δομές, το επόμενο ερώτημα που τίθεται γενικότερα αλλά και ειδικότερα σε σχέση με τα Ελληνικά αφορά την εξωτερική δομή των ΜΠΦ: Τι σχέση έχουν με το ρήμα της πρότασης; Πώς λαμβάνει Πτώση το υποκείμενο και κατ' επέκτασιν το κατηγορούμενο στην εκάστοτε περίπτωση; Τα ερωτήματα αυτά θα απαντηθούν στην επόμενη ενότητα μαζί με την αναφορά σε ορισμένα ρήματα που χρήζουν ιδιαίτερης μνείας.

4. Η εξωτερική δομή των ΜΠΦ

4.1 Εισαγωγή

Για να διαπιστωθεί η σχέση των ΜΠΦ με το ρήμα της πρότασης, θα πρέπει να διερευνηθεί αρχικά το πώς συνδέεται το υποκείμενό της με το ρήμα. Αν υπάρχει Δομή Απόδοσης Πτώσης Κατ' Εξαίρεση (Exceptional Case Marking, εφεξής ECM), η ΦΠροσδ που φέρεται ως υποκείμενο της ΜΠΦ, αποτελεί όντως υποκείμενό της. Λαμβάνει θεματικό ρόλο από το κατηγορήμα της ΜΠΦ και Πτώση από το ρήμα της πρότασης. Αν πρόκειται για Δομή Ελέγχου, τότε η ΦΠροσδ αποτελεί συμπλήρωμα του ρήματος, οπότε λαμβάνει όχι μόνο Πτώση αλλά και θεματικό ρόλο από το ρήμα. Υποκείμενο της ΜΠΦ είναι ένα *pro* ή *PRO*, το οποίο ελέγχεται από τη ΦΠροσδ-συμπλήρωμα του ρήματος. Τέλος μπορεί να παρατηρηθεί και η Δομή Ανύψωσης του υποκειμένου της ΜΠΦ στη θέση του [Χαρ, ΦΚλ] του ρήματος. Στην παρούσα ενότητα θα μελετηθεί, επομένως, η εξωτερική δομή των ΜΠΦ και οι δομές που αυτές σχηματίζουν με το ρήμα.

4.2 Δομές ECM

Όταν το υποκείμενο της ΜΠΦ δημιουργεί Δομές Απόδοσης Πτώσης κατ' Εξαίρεση με το ρήμα της πρότασης, τότε ολόκληρη η ΜΠΦ αποτελεί συμπλήρωμα του ρήματος. Παρατηρώντας το παράδειγμα (157), διαπιστώνουμε πως το ρήμα θεωρώ δεν έχει για όρισμά του τη ΦΠροσδ *τον Robbie Williams*, αλλά ολόκληρη τη ΜΠΦ:

(157) Θεωρώ [_{ΜΠΦ} τον Robbie Williams όμορφο.]

Επομένως, η ΜΠΦ *τον Robbie Williams όμορφο* αποτελεί το συμπλήρωμα του ρήματος θεωρώ και λαμβάνει θεματικό ρόλο από αυτό. Η ΦΠροσδ *τον Robbie Williams* λαμβάνει θεματικό ρόλο από την ΕΦ *όμορφο* που παίζει το ρόλο του κατηγορήματος της ΜΠΦ. Λαμβάνει Αιτιατική, ωστόσο, πτώση. Το κατηγορήμα *όμορφο* δε διαθέτει ρηματικά χαρακτηριστικά και έτσι δεν μπορεί να αποδώσει Πτώση. Το ρήμα θεωρώ είναι μεταβατικό ρήμα και διαθέτει δύο ορίσματα, ένα εξωτερικό και ένα εσωτερικό. Διαθέτει χαρακτηριστικά απόδοσης Αιτιατικής Πτώσης. Έτσι, η ΦΠροσδ *τον Robbie*

Williams λαμβάνει την Αιτιατική Πτώση και επειδή θα πρέπει να συμφωνεί στην πτώση με το κατηγορήμα, το τελευταίο ακολουθεί την πτώση της πρώτης τσεκάροντας το μη ερμηνεύσιμο χαρακτηριστικό της πτώσης του.

Στα μεταβατικά ρήματα εντάσσονται και ρήματα, όπως το *κάνω* που αποτελούν κατηγορήματα του αποτελέσματος:

(158) Έκανε [_{ΜΠΦ} τη ζωή μου δύσκολη.]

Τα ρήματα αυτά συναντώνται πολύ συχνότερα στα Αγγλικά (resultative secondary predication). Στα Νέα Ελληνικά τέτοιες δομές δεν είναι τόσο παραγωγικές λόγω της μορφολογίας της γλώσσας. Πιο συγκεκριμένα, τόσο στα Αγγλικά όσο και στα Ελληνικά οι δομές αυτές δεν εμφανίζονται όταν υπάρχουν κάποια συγκεκριμένα επιθήματα στο ρήμα. Τα επιθήματα αυτά στα Νέα Ελληνικά είναι πολύ περισσότερο παραγωγικά σε σχέση με τα αντίστοιχα των Αγγλικών και γι' αυτό οι συγκεκριμένες δομές συναντώνται λιγότερο στα Νέα Ελληνικά.³

Υπάρχουν, ωστόσο, και περιπτώσεις ρημάτων, όπου δεν είναι εμφανές εάν η ΦΠροσδ αποτελεί συστατικό της ΜΠΦ ή είναι συμπλήρωμα του ρήματος. Η παραπάνω σύγκυση παρατηρείται σε ρήματα με quasi-ECM δομές, όπως το *θέλω* και το *περιμένω*, αφ' ενός διότι υπάρχει διαφωνία για το αν αυτές οι δομές είναι πράγματι ECM ή είναι Δομές Ελέγχου και αφ' ετέρου γιατί στις ΜΠΦ που συνδέονται με μεταβατικά ρήματα το υποκείμενο τους βρίσκεται πάντα σε Αιτιατική Πτώση κι έτσι καθίσταται ακόμη πιο δύσκολο να διαπιστωθεί από πού λαμβάνει θεματικό ρόλο η ΦΠροσδ:

(159) Θέλω τον Γιώργο να πάρει λουλούδια στη γυναίκα του.

(160) Θέλω ο Γιώργος να πάρει λουλούδια στη γυναίκα του.

(161) Θέλω τον Γιώργο έτοιμο για αύριο.

Σύμφωνα με τον Kotzoglou (2002) ρήματα όπως τα *θέλω* και *περιμένω* αποτελούν περιπτώσεις Δομών Ελέγχου και όχι ECM. Τόσο η ΦΠροσδ όταν τίθεται σε

³ Για περισσότερες πληροφορίες σχετικά με τα κατηγορήματα του αποτελέσματος βλ. Giannakidou & Merchant (1999).

Αιτιατική Πτώση όσο και η ΦΣΔ αποτελούν συμπληρώματα του ρήματος της κύριας πρότασης και επομένως η ΦΠροσδ βρίσκεται μέσα στην κύρια πρόταση κι όχι στη δευτερεύουσα.

Παίρνοντας ως δεδομένο την άποψη της Προτασιακής Θεωρίας της Κατηγορήσης που θεωρεί πως όλες οι κατηγορηματικές δομές συμπεριλαμβάνουν ένα προτασιακό συστατικό (Stowell 1983, 1991) και επομένως η σχέση μεταξύ ΦΠροσδ και κατηγορήματος θα είναι η ίδια που υπάρχει και μεταξύ ΦΠροσδ και ρήματος στις πλήρεις προτάσεις, εξάγεται το συμπέρασμα πως και εδώ θα πρέπει να ισχύει κάτι παρόμοιο: από τη μία η ΦΠροσδ μπορεί να αποτελεί συμπλήρωμα του ρήματος και η ΜΠΦ να έχει για υποκείμενο της ένα *pro* και να αποτελεί το δεύτερο συμπλήρωμα του ρήματος. Από την άλλη, όμως, θα πρέπει να διερευνηθεί μήπως πρόκειται για περίπτωση ECM. Θα πρέπει, λοιπόν, να εξεταστεί ποια είναι η σωστή δομή και αν εδώ πρόκειται για περίπτωση Δομής Ελέγχου (παραδείγματα (162) και (163)) ή ECM (παραδείγματα (164) και (165)):

(162) Θέλω [_{ΦΠροσδ} τον Γιάννη_i] [_{ΜΠΦ} *pro*_i νεκρό.]

(163) Περιμένω [_{ΦΠροσδ} τον Γιάννη_i] [_{ΜΠΦ} *pro*_i έτοιμο.]

(164) Θέλω [_{ΜΠΦ} τον Γιάννη νεκρό.]

(165) Περιμένω [_{ΜΠΦ} τον Γιάννη έτοιμο.]

Για να εξεταστεί εάν πρόκειται για ECM θα πρέπει να εφαρμοστούν κάποια κριτήρια, όπως τα εφαρμόζει και ο Kotzoglou (2002: 45-49). Εάν στις ΜΠΦ προσθέσουμε το ελαφρύ ρήμα *είναι*, το οποίο δεν έχει κάποιο συγκεκριμένο σημασιολογικό βάρος, παρατηρούνται τα εξής:

Α) Εφαρμόζοντας στοιχεία αρνητικής πολικότητας (negative polarity items), παρατηρείται πως μπορούν να μουν μόνο σε Ονομαστική, όταν η άρνηση αφορά τη δευτερεύουσα πρόταση. Εάν μουν σε Αιτιατική, η δομή που παράγεται είναι αντιγραμματική:

(166) Η Μαρία ήθελε κανένας να μην είναι σκυθρωπός.

(167) *Η Μαρία ήθελε κανέναν να μην είναι σκυθρωπός.

B) Το ίδιο ισχύει και με την αντωνυμία *ο ίδιος*:

(168) Η Σέβη_i ήθελε η ίδια_i να είναι η δασκάλα τους.

(169) *Η Σέβη_i ήθελε την ίδια_i να είναι η δασκάλα τους.

Γ) Ακόμη και στις περιπτώσεις των ιδιωματισμών η ΦΠροσδ μπορεί να είναι μόνο σε Ονομαστική Πτώση. Τα υποκείμενα των ιδιωματισμών δεν μπορούν να λάβουν άλλον θεματικό ρόλο, παρά μόνο αυτόν που λαμβάνουν μέσα στην ίδια την έκφραση. Επομένως, εάν τα ρήματα που εξετάζονται παίρνουν ως συμπλήρωμα τη ΦΠροσδ μόνο, κι όχι ολόκληρη τη ΜΠΦ, παράγονται δομές οι οποίες αποκλείουν τη σημασιολογική ερμηνεία της ΜΠΦ ως ιδιωματισμό. Ο ιδιωματισμός που θα χρησιμοποιηθεί είναι η έκφραση *Η μάνα μου είναι μες στα πόδια μου* (δηλαδή, η μητέρα μου μπλέκεται στις προσωπικές μου υποθέσεις):

(170) Ο Δήμος δεν ήθελε/περίμενε η μάνα του να είναι μες στα πόδια του.

(171) *Ο Δήμος δεν ήθελε/περίμενε τη μάνα του να είναι μες στα πόδια του.

Σύμφωνα με τα παραπάνω κριτήρια, ό, τι ισχύει για κάθε δευτερεύουσα πρόταση, ισχύει και για τις ΜΠΦ οι οποίες διαθέτουν ελαφρύ ρήμα. Ασφαλώς κάτι τέτοιο είναι αναμενόμενο λόγω της ύπαρξης του συμπληρωματικού δείκτη (να). Οι περιπτώσεις οι οποίες εξετάστηκαν, δηλαδή, αφορούν δευτερεύουσες προτάσεις και γι' αυτό δεν μπορούν να αποτελέσουν ένδειξη για το τι πραγματικά συμβαίνει με τις ΜΠΦ. Όταν το ελαφρύ ρήμα και ο συμπληρωματικός δείκτης λείπουν και δεν υπάρχουν ρηματικά χαρακτηριστικά μέσα στη ΜΠΦ και εφαρμόσκει το κριτήριο του ιδιωματισμού, παρατηρείται το εξής:

(172) Δεν θέλω τη μάνα μου μες στα πόδια μου.

(173) Δεν περίμενα τη μάνα μου μες στα πόδια μου.

Από τα παραπάνω διαπιστώνεται πως ο ιδιοματισμός διατηρεί την ερμηνεία του και δεν αλλοιώνεται το νόημά του. Η ΦΠροσδ λαμβάνει, δηλαδή, θεματικό ρόλο από τη ΜΠΦ κι όχι από το ρήμα της πρότασης. Όλη η ΜΠΦ αποτελεί συμπλήρωμα του ρήματος. Αξίζει να αναφερθεί πως ίδια δομή, δηλαδή ECM, παρατηρείται και με το ρήμα *έχω*:

(174) Έχω [_{ΜΠΦ} τον Γιάννη άρρωστο].

Εάν στη θέση της ΜΠΦ [τον Γιάννη άρρωστο], μπει επίσης κάποιος ιδιοματισμός, όπως *το κεφάλι μου ήσυχο* (δηλαδή δεν ανησυχώ) παράγεται ένα γραμματικό αποτέλεσμα, όπου ο ιδιοματισμός διατηρεί την ερμηνεία του (παράδειγμα (175)):

(175) Έχω το κεφάλι μου ήσυχο.

Αξίζει, επίσης, να αναφερθεί πως θέση συμπληρώματος καταλαμβάνουν οι ΜΠΦ και μέσα σε προθετικές φράσεις:

(176) Με [_{ΜΠΦ} το παιδί άρρωστο], δεν μπορώ να φύγω από το σπίτι.

Στο παράδειγμα (176) η ΦΠροσδ *το παιδί* λαμβάνει θεματικό ρόλο από το κατηγορήμα *άρρωστο* και Πτώση από την πρόθεση *με*. Πρόκειται, δηλαδή, επίσης για περίπτωση ECM. Η πρόθεση αποδίδει πτώση μέσω Κυβέρνησης στη ΦΠροσδ και έπειτα λαμβάνει την ίδια πτώση και η ΕΦ.

Συμπερασματικά, Δομές ECM σχηματίζουν οι ΜΠΦ με μεταβατικά ρήματα. Στα ρήματα αυτά η εν λόγω ΜΠΦ αποτελεί το συμπλήρωμα του ρήματος της πρότασης από το οποίο και λαμβάνει θεματικό ρόλο. Επίσης ίδια δομή παρατηρείται όταν η ΜΠΦ αποτελεί συμπλήρωμα μιας πρόθεσης.

4.3 Δομές Ελέγχου

Στις περιπτώσεις στις οποίες η ΦΠροσδ αποτελεί όρισμα του ρήματος της πρότασης και λαμβάνει από αυτό θεματικό ρόλο, η ΜΠΦ καταλαμβάνει τη θέση προσαρτήματος

μέσα στην πρόταση. Στη θέση του υποκειμένου της ΜΠΦ βρίσκεται ένα pro ή PRO το οποίο ελέγχεται από κάποιο όρισμα του ρήματος:

(177) Η Δήμητρα_i χαιρέτησε τον Κώστα_i [_{ΜΠΦ} pro_i πρώτο].

(178) Η Δήμητρα_i χαιρέτησε τον Κώστα [_{ΜΠΦ} pro_i πρώτη].

(179) Η Δήμητρα_i περπατούσε [_{ΜΠΦ} pro_i σκυθρωπή].

(180) Η Δήμητρα_i ήρθε [_{ΜΠΦ} pro_i πρώτη].

Ασφαλώς δε θα μελετηθούν επισταμένα οι κατηγορίες ρημάτων στις οποίες μπορεί μια ΜΠΦ να αποτελέσει προσάρτημα, εφ' όσον προσαρτήματα δέχονται όλες οι κατηγορίες ρημάτων: μεταβατικά (παράδειγματα (177) και (178)), ανεργαστικά (παράδειγμα (179)) και αναιτιατικά (παράδειγμα (180)). Ακόμα και όταν μεταβατικά ρήματα σχηματίζουν παθητικές συντάξεις, το υποκείμενο της ΜΠΦ ελέγχεται και πάλι, αλλά από το υποκείμενο του ρήματος, δηλαδή το εσωτερικό του όρισμα. Το κατηγορήμα μπαίνει σε Ονομαστική πτώση:

(181) Η τάξη εξέλεξε τη Νεκταρία_i [_{ΜΠΦ} pro_i πρόεδρο].

(182) Η Νεκταρία_i εκλέχτηκε [_{ΜΠΦ} pro_i πρόεδρος].

Δομές Ελέγχου σχηματίζουν και οι ΜΠΦ που συντάσσονται με ρήματα αντίληψης, όπως τα βλέπω και ακούω:

(183) Είδα [_{ΦΠροσδ} την Ντίνα_i] [_{ΜΠΦ} pro_i χαμογελαστή].

Περιπτώσεις όπως το παράδειγμα (183) διαφέρουν από τις υπόλοιπες Δομές Ελέγχου, καθώς η ΜΠΦ δεν αποτελεί προσάρτημα αλλά συμπλήρωμα του ρήματος. Το ρήμα της πρότασης, δηλαδή, έχει δύο συμπληρώματα, τη ΦΠροσδ και τη ΜΠΦ. Διαφέρουν, όμως, και από τα ρήματα με quasi-ECM δομές, γιατί εδώ η ΦΠροσδ λαμβάνει θεματικό ρόλο από το ρήμα της πρότασης και όχι από το κατηγορήμα της

ΜΠΦ. Το γεγονός αυτό μπορεί εύκολα να διαπιστωθεί εάν εφαρμοστεί το ίδιο κριτήριο του ιδιωματισμού που εφαρμόστηκε και παραπάνω:

(184) *Δεν είδα [_{ΜΠΦ} τη μάνα μου μες στα πόδια μου].

Πράγματι ο ιδιωματισμός έχει χάσει την ερμηνεία του, οπότε και εξάγεται το συμπέρασμα ότι πρόκειται για Δομή Ελέγχου.

4.4 Δομές Ανύψωσης

Οι ΜΠΦ μπορούν να αποτελέσουν το μοναδικό όρισμα σε ορισμένα αναιτιατικά ρήματα, με κυριότερα το *είμαι* και το *γίνομαι*:

(185) Είναι [_{ΜΠΦ} η Νάνσυ έξυπνη].

Στο παράδειγμα (185) η ΦΠροσδ-υποκείμενο της ΜΠΦ δεν έχει λάβει Πτώση καθώς, όπως έχει προαναφερθεί, το κατηγορήμα (*έξυπνη*) δεν μπορεί να αποδώσει Πτώση στο υποκείμενό του. Έτσι, η ΦΠροσδ ανεβαίνει στη θέση του [Χαρ, ΦΚλ] του ρήματος της πρότασης. Με αυτόν τον τρόπο λαμβάνει την Ονομαστική πτώση και ικανοποιεί και την Αρχή της Διευρυμένης Προβολής. Το κατηγορήμα της ΜΠΦ μπαίνει και αυτό σε Ονομαστική πτώση για να συμφωνεί με το υποκείμενό του:

(185') Η Νάνσυ είναι έξυπνη.

Η διαφορά των αναιτιατικών ρημάτων, όπως το *είμαι* και το *γίνομαι*, με τα αναιτιατικά ρήματα όπως στο παράδειγμα (180), έγκειται στο γεγονός πως στα πρώτα, το όρισμα του ρήματος της πρότασης είναι ολόκληρη η ΜΠΦ, ενώ στα δεύτερα το όρισμα του ρήματος είναι η ΦΠροσδ και η ΜΠΦ αποτελεί προσάρτημα, το υποκείμενο της οποίας ελέγχεται από το συμπλήρωμα του ρήματος.

Μια ιδιαίτερη περίπτωση αποτελούν ορισμένα ρήματα, τα οποία ενώ φαινομενικά στην ενεργητική σύνταξη δεν δέχονται ΜΠΦ, στην παθητική σύνταξη δέχονται:

(186) Ο Ιάκωβος απέδειξε το θεώρημα.

(187) Το θεώρημα αποδείχτηκε λάθος.

(188) */?Ο Ιάκωβος απέδειξε το θεώρημα λάθος.

Πέραν του *αποδεικνύω*, η ίδια ιδιομορφία παρατηρείται στο ρήμα *αναγνωρίζω*. Η ιδιομορφία όμως αυτή θα μελετηθεί σε επόμενη ενότητα.

4.5 Η ΜΠΦ σε θέση υποκειμένου

Οι ΜΠΦ μπορούν να λάβουν είτε θέση συμπληρώματος (Δομές ECM, Δομές Ελέγχου υπό περιπτώσεις και Δομές Ανύψωσης Υποκειμένου στα αναιτιατικά ρήματα) είτε θέση προσαρτήματος (Δομές Ελέγχου) μέσα στην πρόταση. Οι ΜΠΦ, ωστόσο, μπορούν να λάβουν και θέση υποκειμένου μέσα στην πρόταση:

(189) [_{ΜΠΦ} Η Βάσια νικήτρια] θα είναι μια είδηση που θα με χαροποιήσει ιδιαίτερα.

Η ΜΠΦ *η Βάσια νικήτρια* στο παράδειγμα (189) βρίσκεται σε θέση υποκειμένου στο ρήμα *είναι*.

Ο Spyropoulos (1999: 207-209), ακολουθώντας τους Safir (1983) και Stowell (1991), υποστηρίζει πως οι ΜΠΦ μπορούν να βρεθούν σε θέση υποκειμένου μόνο στο ρήμα *είμαι* θεωρώντας ότι στη συγκεκριμένη περίπτωση η ΜΠΦ αποτελεί μια *Επίτιμη Ονοματική Φράση* (Honorary Noun Phrase). Το τριτοπρόσωπο ρήμα *είναι* αποκτά άλλο ρόλο, δηλαδή αναγνωριστικό (identificational), σε σχέση με τον συνήθη προσδιοριστικό (contributional) του ρόλο και επιτρέπει σε μια ΜΠΦ να λειτουργήσει ως ΦΠροσδ για να μπορέσει να λάβει θέση υποκειμένου μέσα στην πρόταση.

Η Tsokoglou (1995), από την άλλη, προσπαθώντας να αποδείξει ότι οι ΜΠΦ αποτελούν μια Φράση Κατηγορήσης, λαμβάνει επίσης υπόψη της την περίπτωση όπου οι ΜΠΦ βρίσκονται σε θέση υποκειμένου, παρουσιάζοντας το παρακάτω παράδειγμα:

(190) [_{ΜΠΦ} Ο Μ αρχηγός] θα κάνει το κόμμα του να χάσει τις εκλογές.
(Tsokoglou, 1995: 649)

Στο παράδειγμα (190) η ΜΠΦ ο *M αρχηγός* αποτελεί, σύμφωνα με την Τσόκογλου, υποκείμενο του ρήματος *θα κάνει*. Πρόκειται για ένα ρήμα εκτός του τριτοπρόσωπου *είναι*, ενώ στη συγκεκριμένη περίπτωση το ρήμα της πρότασης δεν αποτελεί καν αναίτιατικό ρήμα με Δομή Ανύψωσης υποκειμένου.

Ας εξετάσουμε και το ακόλουθο παράδειγμα:

- (191) [_{ΜΠΦ} Η Μάρθα επικεφαλής στην ομάδα] ?θα γίνει/θεωρήθηκε η πιο ευχάριστη εξέλιξη των τελευταίων χρόνων.

Στο συγκεκριμένο παράδειγμα, η ΜΠΦ αποτελεί υποκείμενο του ρήματος της πρότασης και όχι προσάρτημα στο υποκείμενο. Το γεγονός ότι η ΜΠΦ σε αυτές τις περιπτώσεις συμπεριφέρεται ως ένα συστατικό και μετακινείται στη θέση του υποκειμένου, όπου και λαμβάνει Πτώση, αποδεικνύεται και από την αντιγραμματικότητα του παραδείγματος (192), όπου το κατηγορήμα παραμένει στην πρωταρχική του θέση και μετακινείται μόνο το υποκείμενο:

- (192) *Η Μάρθα θα γίνει/θεωρήθηκε η πιο ευχάριστη εξέλιξη των τελευταίων χρόνων επικεφαλής στην ομάδα.

Το ίδιο παρατηρείται και σε ρήματα τα οποία δεν είναι αναίτιατικά:

- (193) [_{ΜΠΦ} Η Μάρθα επικεφαλής στην ομάδα] θα φέρει σημαντικές αλλαγές.

- (194) *Η Μάρθα θα φέρει σημαντικές αλλαγές επικεφαλής στην ομάδα.

Επομένως, η άποψη της Τσόκογλου φαίνεται να καλύπτει περισσότερες περιπτώσεις ρημάτων.

Ωστόσο, μια ΜΠΦ δεν αποκτά χαρακτηριστικά Επίτιμης Ονοματικής Φράσης με οποιοδήποτε ρήμα:

- (195) [_{ΜΠΦ} Οι γυναίκες επικεφαλής στην ομάδα] είναι/???έγινε/θεωρήθηκε η πιο σωστή κίνηση των τελευταίων χρόνων.

- (196) Οι γυναίκες επικεφαλής στην ομάδα *έφερε/έφεραν μνημειώδεις αλλαγές.
Ένα ακόμη ρήμα το οποίο πρέπει να ληφθεί υπόψη είναι το *αποδεικνύομαι*:

- (197) [_{ΜΠΦ} Οι γυναίκες επικεφαλής στην ομάδα] αποδείχθηκε η πιο σωστή κίνηση των τελευταίων χρόνων.

Επομένως, τα παραπάνω παραδείγματα οδηγούν στα εξής συμπεράσματα: Πρώτον, δεν μπορούν όλα τα ρήματα να δεχθούν για υποκείμενο τους μία ΕΟΦ, όπως αποδεικνύεται από το παράδειγμα (196).

Δεύτερον, τα μόνα ρήματα τα οποία τίθενται μόνο σε ενικό όταν έχουν μία ΕΟΦ για υποκείμενο είναι το *είμαι* και το *αποδεικνύομαι*:

- (198) [_{ΜΠΦ} Οι γυναίκες επικεφαλής στην ομάδα] είναι (ΕΝ./*ΠΛΗΘ.)/αποδείχθηκε/
*αποδείχθηκαν η πιο σωστή κίνηση των τελευταίων χρόνων.

Τρίτον, υπάρχουν αναιτιατικά ρήματα ή ρήματα σε παθητική σύνταξη τα οποία θα μπορούσαν να τεθούν είτε σε γ' ενικό είτε σε γ' πληθυντικό πρόσωπο:

- (199) [_{ΜΠΦ} Οι γυναίκες επικεφαλής στην ομάδα] θεωρήθηκε/θεωρήθηκαν η πιο σωστή κίνηση των τελευταίων χρόνων.

Όταν το ρήμα τίθεται σε πληθυντικό αριθμό, η ΜΠΦ είναι απλά προσάρτημα και το υποκείμενο του ρήματος είναι *οι γυναίκες*:

- (199') Οι γυναίκες_i [_{ΜΠΦ} pro_i επικεφαλής στην ομάδα] θεωρήθηκαν η πιο σωστή κίνηση των τελευταίων χρόνων.

Ο Safir (1983: 732) αναφέρει πως οι ΜΠΦ μπορούν να λειτουργήσουν ως ΕΟΦ, αλλά όπως όλες οι ΕΟΦ δε συναντώνται σε περικείμενα χωρίς συνδετικό ρήμα (noncopular contexts). Ο Nishihara (2003: 410-411) υποστηρίζει πως με τις ΕΟΦ χρησιμοποιούνται αυστηρά ρήματα εξισωτικά, στα οποία το ένα αναφερόμενο εξισώνεται με το άλλο αναφερόμενο. Υποστηρίζει δηλαδή πως υπάρχει μια συγκεκριμένη τάξη ρημάτων που μπορεί να βρεθεί μαζί με τις ΕΟΦ, τα οποία δεν ταυτίζει με τα αναιτιατικά ρήματα, αναφέροντας όμως πως έχουν αρκετές κοινές

ιδιότητες (Nishihara: 2003, 413-415). Στα Ελληνικά τα παραπάνω ρήματα είναι αυτά που συμμετέχουν σε δομές Ανύψωσης, όπως το *είμαι*, *γίνομαι*, *αποδεικνύομαι* και κάποια ρήματα που δέχονται μια ΜΠΦ για συμπλήρωμα και βρίσκονται σε παθητική σύνταξη. Το *αποδεικνύομαι* δεν εντάσσεται στην ίδια κατηγορία με τα ρήματα σε παθητική σύνταξη, γιατί παρουσιάζει ορισμένες ιδιομορφίες σε σχέση με την εκάστοτε ορισματική δομή του και την εναλλαγή των φωνών του. Για περισσότερες λεπτομέρειες θα γίνει λόγος παρακάτω. Ωστόσο φαίνεται πως και στα Ελληνικά επαληθεύεται η θεωρία του Nishihara. Δεν μπορούν όλα τα ρήματα να έχουν μια ΜΠΦ σε θέση υποκειμένου, αλλά μόνο μια μικρή ομάδα. Δεν είναι όμως μόνο το συνδετικό ρήμα *είμαι* που δέχεται ΕΟΦ.

Να σημειωθεί πως στα Αγγλικά επιβεβαιώνεται η άποψη που προκύπτει από το παράδειγμα της Τσόκογλου (1995: 649) ότι δηλαδή η ΜΠΦ μπορεί να βρίσκεται σε θέση υποκειμένου σε αρκετά ρήματα και όχι σε μία συγκεκριμένη τάξη, αν ληφθεί υπόψη το παράδειγμα του Aarts (1992: 45):

(200) [_{ΜΠΦ} Workers angry about their pay] displeases the government.

Στο παραπάνω παράδειγμα το ρήμα *displeases* μπαίνει σε ενικό αριθμό, καθώς υποκείμενό του είναι όλη η ΜΠΦ κι όχι μόνο η ΦΠροσδ *workers*. Αναφέρεται δηλαδή σε μία κατάσταση κι όχι σε μία οντότητα. Πρόκειται για μία σημαντική διαφοροποίηση, για την οποία όμως δεν μπορεί να δοθεί κάποια εξήγηση σε σχέση με το ποια διαφορετική παράμετρος των δύο γλωσσών επιφέρει αυτό το αποτέλεσμα. Θα πρέπει να μελετηθούν διαγλωσσικά ούτως ώστε να δοθεί κάποια επαρκής εξήγηση.

4.6. Η σύνταξη των ΜΠΦ με τα ρήματα *αποδεικνύω* και *αναγνωρίζω*

Όπως έχει γίνει λόγος και παραπάνω (ενότητες 4.4 και 4.5) ορισμένα ρήματα στα Ελληνικά παρουσιάζουν την ιδιομορφία πως ενώ στην παθητική σύνταξη παράγουν γραμματικές προτάσεις εάν συνταχθούν με μία ΜΠΦ, στην ενεργητική ενδέχεται να παράγουν μη αποδεκτές. Τα ρήματα αυτά είναι πρωτίστως το *αποδεικνύω* και δευτερευόντως το *αναγνωρίζω*. Η λέξη «ενδέχεται» φανερώνει μία αντίφαση για το κατά πόσο αποδεκτές ή μη αποδεκτές γίνονται ορισμένες προτάσεις από τους φυσικούς ομιλητές της Ελληνικής:

- (201) Το θεώρημα αποδείχτηκε λάθος.
- (202) *Ο Γιάννης απέδειξε το θεώρημα λάθος.
- (203) Ο Γιάννης αποδείχτηκε μεγάλος απατεώνας.
- (204) *Η Μαρία απέδειξε τον Γιάννη μεγάλο απατεώνα.
- (205) Ο Γιάννης απέδειξε το θεώρημα.
- (206) Το θεώρημα αποδείχτηκε.

Ορισμένοι φυσικοί ομιλητές το παράδειγμα (202) το θεωρούν αποδεκτό. Ωστόσο εδώ θα πρέπει να αναφερθούν κάποιες παρατηρήσεις. Πρώτον, μόνο τα παραδείγματα με την παθητική σύνταξη είναι καθολικά αποδεκτά. Δεύτερον, το παράδειγμα (204) δε γίνεται αποδεκτό από κανέναν φυσικό ομιλητή της Ελληνικής. Επομένως, εξάγεται το συμπέρασμα ότι ενώ το ρήμα *αποδεικνύω* στην παθητική σύνταξη μπορεί να δεχτεί μία ΜΠΦ ως συμπλήρωμα, στην ενεργητική η κατάσταση αλλάζει. Πιο συγκεκριμένα, ενδέχεται να γίνονται αποδεκτές δομές, όπου το υποκείμενο της ΜΠΦ εμπεριέχει την έννοια της «αποδειξιμότητας», ενώ όταν το υποκείμενο δεν την εμπεριέχει, δεν μπορούν να γίνουν σε καμία περίπτωση αποδεκτές. Αυτή η παρατήρηση ενισχύει την άποψη ότι μόνο όταν το ρήμα *αποδεικνύω* βρίσκεται σε παθητική σύνταξη, δέχεται μία ΜΠΦ ως συμπλήρωμα. Στην ενεργητική, το φερόμενο ως υποκείμενο της ΜΠΦ είναι στην πραγματικότητα το συμπλήρωμα του ρήματος και η ΜΠΦ βρίσκεται σε θέση προσαρτήματος:

(202') Ο Γιάννης απέδειξε το θεώρημα_i [_{ΜΠΦ} pro_i λάθος].

Εάν εξεταστεί πιο επισταμένα το ζήτημα, θα παρατηρήσει κανείς πως το *αποδεικνύω* φαίνεται να έχει δύο δομές: μία μεταβατική (παράδειγμα (205)), όπου το ρήμα έχει ένα εξωτερικό και ένα εσωτερικό όρισμα και μία αναιτιατική (παράδειγμα (201) και παράδειγμα (203)), όπου το ρήμα έχει μόνο ένα εσωτερικό όρισμα. Στην πρώτη περίπτωση το εξωτερικό όρισμα είναι ο ΔΡΑΣΤΗΣ που αποδεικνύει και το εσωτερικό είναι το ΘΕΜΑ που αποδεικνύεται και ενέχει την έννοια της

«αποδειξιμότητας». Στη δεύτερη περίπτωση το όρισμα του ρήματος είναι απλά το ΘΕΜΑ που αποδεικνύεται, το οποίο είναι η ΜΠΦ.

Γιατί συμβαίνουν όμως τα παραπάνω; Πρόκειται για ένα εργαστικό ρήμα, που έχει δύο δομές; Ή αλλάζει και η σημασία του ρήματος, δηλαδή το ποιόν ενεργείας του; Εάν στηριχτεί κανείς στα παραδείγματα (201)-(202) και (205)-(206) φαίνεται να μην υπάρχει αλλαγή στη σημασία του ρήματος: Πράγματι το αποδεικνύω είναι ένα ρήμα που ανήκει στην κατηγορία των συμβάντων (achievement), σύμφωνα με την κατηγοριοποίηση του Vendler (1957).⁴ Όταν κάποιος αποδεικνύει κάτι, όπως ένα θεώρημα ή όταν ένα θεώρημα αποδεικνύεται ή ακόμα και όταν ένα θεώρημα αποδεικνύεται λάθος ή κάποιος αποδεικνύει ένα θεώρημα λάθος, πρόκειται για μία πράξη χωρίς χρονική διάρκεια, που απλά συμβαίνει σε μία συγκεκριμένη χρονική στιγμή. Ας παρατηρήσουμε τα ακόλουθα:

(207) *Ο Γιάννης αποδεικνύει/αποδείκνυε/απέδειξε το θεώρημα μία ώρα.

(208) *Το θεώρημα αποδεικνύεται/αποδεικνυόταν/αποδείχτηκε μία ώρα.

(209) *Το θεώρημα αποδεικνύεται/αποδεικνυόταν/αποδείχτηκε λάθος μία ώρα.

(210) *Ο Γιάννης αποδεικνύει/αποδείκνυε/απέδειξε το θεώρημα λάθος μία ώρα.

(211) Ο Γιάννης απέδειξε/*αποδείκνυε το θεώρημα (λάθος) μέσα σε μία ώρα.

(212) Το θεώρημα αποδείχτηκε/*αποδεικνυόταν (???λάθος) μέσα σε μία ώρα.

Στα παραπάνω παραδείγματα το ρήμα *αποδεικνύω* είναι ένα μεταβατικό ρήμα. Όταν το *αποδεικνύω* είναι αναιτιατικό, τα πράγματα αλλάζουν:

(213) Η Μαρία αποδείχτηκε πολύ καλή φίλη όλα αυτά τα χρόνια.

(214) *Η Μαρία αποδείχτηκε πολύ καλή φίλη μέσα σε έναν χρόνο.

⁴ Ο Vendler (1957) χωρίζει το ποιόν ενεργείας των ρημάτων σε τέσσερις γενικές κατηγορίες: τις καταστάσεις (states), τις δραστηριότητες (activities), τα συμβάντα (achievements) και τις επιτεύξεις (accomplishments).

Στα παραπάνω παραδείγματα το ρήμα δεν αποτελεί συμβάν, καθώς πρόκειται για μία πράξη με χρονική διάρκεια και όχι «στιγμιαία»: ένα θεώρημα αποδεικνύεται ή αποδεικνύεται λάθος σε μία στιγμή και έκτοτε είναι αποδεδειγμένο, αλλά δεν ισχύει το ίδιο για τη Μαρία, που αποδεικνύεται πολύ καλή φίλη για πολλά χρόνια και πιθανότατα θα συνεχίσει να αποδεικνύεται για κάποιο ακόμα χρονικό διάστημα. Το ότι αποδείχτηκε καλή φίλη δε σημαίνει πως πλέον είναι «αποδεδειγμένη» ως καλή φίλη, ενώ μπορεί επίσης να σταματήσει να αποδεικνύεται καλή φίλη. Οι παρατηρήσεις αυτές φανερώνουν πως όταν το ρήμα *αποδεικνύω* είναι αναιτιατικό, έχει διαφορετικό ποιόν ενεργείας: πρόκειται για δραστηριότητα (activity).

Τα παραδείγματα και οι παρατηρήσεις που παρουσιάστηκαν δείχνουν πως δεν είναι το είδος του συμπληρώματος (ΦΠροσδ ή ΜΠΦ) ή η φωνή που παίζουν ρόλο, αλλά τα ορίσματα του ρήματος: Όταν το *αποδεικνύω* έχει ένα εξωτερικό και ένα εσωτερικό όρισμα είναι ένα συμβάν. Αντιθέτως, όταν έχει μόνο ένα εσωτερικό είναι μία δραστηριότητα. Η ένσταση που θα μπορούσε να έχει κάποιος αφορά στο αν όντως το *αποδεικνύω/αποδεικνύομαι* είναι ένα συμβάν όταν έχει μία ΜΠΦ ως συμπλήρωμα και εμπίπτει στην περίπτωση όπου το υποκείμενο της ΜΠΦ ενέχει την έννοια της αποδειξιμότητας, όπως το παράδειγμα (202). Δεν είναι τυχαίο ότι ενδέχεται τέτοιου είδους προτάσεις να γίνουν αποδεκτές και στην ενεργητική φωνή, σε αντίθεση με το παράδειγμα (204): Για να αποδειχθεί ένα θεώρημα λάθος χρειάζεται κάποιος να κάνει αυτήν την απόδειξη, ενώ όταν ένας άνθρωπος αποδεικνύεται καλός φίλος, δε γίνεται αυτή η απόδειξη από κάποιον. Άρα στην πρώτη περίπτωση υπάρχει ΔΡΑΣΤΗΣ ενώ στη δεύτερη όχι.

Η διαφοροποίηση στις φωνές είναι, επομένως, το αποτέλεσμα και όχι η αιτία. Δεν είναι η φωνή που καθορίζει τη σημασία του ρήματος, αλλά η διαφορά στη σημασία αποτυπώνεται σε αυτήν, αφού όταν το *αποδεικνύω* διαθέτει τη σημασία της δραστηριότητας και όχι του συμβάντος και έχει αναιτιατική δομή, δεν μπορεί παρά να βρίσκεται σε παθητική φωνή μόνο, όπου στη θέση [Χαρ, ΦΚλ] βρίσκεται το εσωτερικό όρισμα.

Αντίστοιχα στο ρήμα *αναγνωρίζω* μπορούν να γίνουν παρόμοιες παρατηρήσεις:

(215) Η Μαρία αναγνώρισε τον Γιάννη.

(216) Ο Γιάννης αναγνωρίστηκε (από τη Μαρία).

(217) Ο Γιάννης αναγνωρίστηκε ως το σημαντικότερο πρόσωπο της τελευταίας δεκαετίας.

(218) *Η Μαρία αναγνώρισε τον Γιάννη ως το σημαντικότερο πρόσωπο της τελευταίας δεκαετίας.

Και στο *αναγνωρίζω* ενδέχεται να μην γίνεται αποδεκτή η ΜΠΦ ως συμπλήρωμα στην ενεργητική σύνταξή του. Η λέξη «ενδέχεται» φανερώνει πάλι ότι η παραπάνω διαπίστωση δεν είναι καθολική, καθώς ορισμένοι φυσικοί ομιλητές της Ελληνικής λαμβάνουν το παράδειγμα (218) ως αποδεκτό, κατ' αναλογία με το παράδειγμα (202) του *αποδεικνύω*, αφού ο Γιάννης ενέχει την έννοια της αναγνωρισιμότητας, όπως το θεώρημα την έννοια της αποδειξιμότητας.

Όπως στο *αποδεικνύω*, έτσι και στο *αναγνωρίζω* αλλάζει το ποιόν ενεργείας του ρήματος: Στα παραδείγματα (215)-(216), το μεταβατικό ρήμα είναι ένα συμβάν, καθώς είναι «στιγμιαίο», δεν έχει δηλαδή χρονική διάρκεια. Αντιθέτως, στο παράδειγμα (217) το αναιτιατικό ρήμα είναι μία δραστηριότητα, αφού έχει έκταση στον χρόνο, αλλά δεν έχει συγκεκριμένα χρονικά περιθώρια, ούτε καταλήγει οπωσδήποτε σε κάποιο αποτέλεσμα. Έτσι, ενώ ο Γιάννης αναγνωρίζεται από τη Μαρία και από εκεί και έπειτα έχει αναγνωρισθεί από εκείνη, όταν αναγνωρίζεται ως το σημαντικότερο πρόσωπο της τελευταίας δεκαετίας, δε σημαίνει πως πλέον είναι «αναγνωρισμένος», αλλά είναι κάτι που εκτείνεται στον χρόνο και μπορεί να συνεχιστεί για κάποιο χρονικό διάστημα. Μπορεί, επίσης, να πάψει να αναγνωρίζεται ως σημαντικό πρόσωπο.

Συμπερασματικά, οι ΜΠΦ μπορούν να συνταχθούν με όλους τους τύπους ρημάτων, ανάλογα με τη θέση που έχουν μέσα στην πρόταση και με το πώς λαμβάνει Πτώση το υποκείμενο της ΜΠΦ. Έτσι, όταν η ΜΠΦ αποτελεί συμπλήρωμα του ρήματος, το υποκείμενο της ΜΠΦ λαμβάνει θεματικό ρόλο από το κατηγορημα της ΜΠΦ και Αιτιατική Πτώση από το ρήμα της πρότασης (Δομές ECM). Τέτοιες δομές σχηματίζουν τα μεταβατικά ρήματα. Όταν η ΜΠΦ αποτελεί προσάρτημα του ρήματος, υποκείμενο της ΜΠΦ είναι ένα *pro* και όχι η ΦΠροσδ (Δομές Ελέγχου). Τέτοιες δομές μπορούν να σχηματίσουν όλα τα είδη ρημάτων. Στις Δομές Ανύψωσης, η ΦΠροσδ-υποκείμενο λαμβάνει θεματικό ρόλο από το κατηγορημα της ΜΠΦ και ανυψώνεται

στη θέση υποκειμένου του ρήματος όπου και λαμβάνει Ονομαστική Πτώση. Τέτοιες δομές σχηματίζουν τα αναιρετικά ρήματα και τα ρήματα σε παθητική σύνταξη. Επίσης οι ΜΠΦ κοντά σε συγκεκριμένα ρήματα μπορούν να μπουν σε θέση υποκειμένου (ΕΟΦ). Τέλος, υπάρχουν ορισμένα ρήματα στην Ελληνική που παρουσιάζουν κάποιες ιδιομορφίες σε σχέση με το αν δέχονται ή όχι ως συμπλήρωμά τους μία ΜΠΦ. Αν και φαινομενικά παίζει ρόλο η φωνή-σύνταξη του ρήματος, στην πραγματικότητα είναι η ορισματική δομή του που επηρεάζει την κατανομή. Διαφορετική ορισματική δομή σημαίνει και διαφορετικό ποιόν ενεργείας, οπότε και ενίοτε διαφορετικό τύπο συμπληρώματος. Να σημειωθεί πως η ρευστότητα της αποδοχής των παραδειγμάτων (202) και (218) ως γραμματικά ή αντιγραμματικά αποτελούν σημάδια γλωσσικής μεταβολής.

5. Συμπεράσματα

Οι ΜΠΦ έχουν αποτελέσει αντικείμενο εκτεταμένης έρευνας από τη δεκαετία του '80 και έπειτα. Αν και έχουν διατυπωθεί θεωρίες που δεν συμφωνούν με την ύπαρξή τους (Θεωρία της Κατηγορήσης, βλ. Williams 1980, 1983) υπάρχουν επιχειρήματα που επιβεβαιώνουν το αντίθετο. Τα επιχειρήματα αυτά εστιάζουν στο να αποδείξουν ότι οι ΜΠΦ αποτελούν ένα ενιαίο συστατικό και ότι η ΦΠροσδ στη διαδοχή στοιχείων [ΦΠροσδ ΧΦ] αποτελεί υποκείμενο και γι' αυτό διαθέτει πολλά από τα χαρακτηριστικά των υποκειμένων που συναντώνται και στις πλήρεις προτάσεις.

Οι ΜΠΦ δεν αποτελούν απλά μέγιστη προβολή της λεξικής κατηγορίας που αποτελεί την κεφαλή της φράσης του κατηγορήματος, αλλά είναι πολυπλοκότερες διαθέτοντας και λειτουργικές κατηγορίες. Έχουν διατυπωθεί πολλές απόψεις και αναλύσεις σε σχέση με τη φύση της λειτουργικής αυτής κατηγορίας αλλά στην παρούσα εργασία εξάγεται το συμπέρασμα πως οι ΜΠΦ θα πρέπει να αντιμετωπισθούν ως ΦΚλ ή ΦΧρ κατ' αναλογία με τις πλήρεις προτάσεις. Ασφαλώς δεν διαθέτουν ρηματικά χαρακτηριστικά, αλλά διαθέτουν προτασιακά χαρακτηριστικά και γι' αυτό υιοθετείται η ανάλυση των πλήρων προτάσεων οπότε και πρόκειται για μια καθολική δομή που αφορά όλα τα είδη των προτάσεων.

Συνεχίζοντας με την εξέταση της εσωτερικής δομής των ΜΠΦ, διατυπώθηκαν διαφορετικές απόψεις όσον αφορά τη σχέση της ΦΠροσδ με την ΧΦ, όταν η ΧΦ είναι και αυτή ΦΠροσδ. Ορισμένοι γλωσσολόγοι, χρησιμοποιώντας ως κύριο επιχείρημα τις

ταυτολογίες, υποστήριξαν πως σε αυτήν την περίπτωση οι δύο ΦΠροσδ έχουν την ίδια θέση μέσα στην πρόταση και πως πρόκειται για εξισωτικές δομές. Λαμβάνοντας όμως υπόψη διάφορες παραμέτρους διαγλωσσικά, συμπεραίνεται πως οι δύο ΦΠροσδ έχουν πάντα μεταξύ τους σχέση υποκειμένου και κατηγορουμένου. Όταν στη θέση [Χαρ, ΦΚλ] του συνδετικού ρήματος ανεβαίνει η ΦΠροσδ-υποκείμενο τότε η δομή είναι κατηγορηματική. Όταν ανεβαίνει η ΦΠροσδ-κατηγορούμενο, τότε συμβαίνει το φαινόμενο της αντιστροφής του κατηγορουμένου (predicate inversion) και η δομή είναι εξειδικευτική. Αυτό που θα πρέπει να διερευνηθεί περαιτέρω είναι το κατά πόσο ο επιτονισμός επηρεάζει το πώς αντιλαμβάνεται ο ομιλητής τις ΦΠροσδ ως υποκείμενο ή κατηγορούμενο.

Σε σχέση με την εξωτερική δομή τους, μία ΜΠΦ μπορεί να αποτελέσει συμπλήρωμα, προσάρτημα και υποκείμενο στο ρήμα της πρότασης, ανάλογα με τη θέση που έχει το υποκείμενο της ΜΠΦ μέσα στην πρόταση. Συμπλήρωμα μπορεί να αποτελέσει σε μεταβατικά (δομές ECM) και αναιτιατικά ρήματα (Δομές Ανύψωσης) και προσάρτημα σε όλα τα είδη ρημάτων. Υποκείμενο μπορεί να αποτελέσει σε μία κλειστή κατηγορία αναιτιατικών ρημάτων και τότε η ΜΠΦ είναι μία Επίτιμη Ονοματική Φράση. Η περίπτωση των ΕΟΦ χρήζει περαιτέρω έρευνας, καθώς δεν είναι σαφές ποια ρήματα μπορούν στα Ελληνικά να δεχθούν μια ΕΟΦ ως υποκείμενο. Επίσης, διαγλωσσικά παρουσιάζονται διαφορές καθώς οι ΕΟΦ φαίνεται να συντάσσονται με περισσότερες κατηγορίες ρημάτων (πρβλ. παράδειγμα (200) όπου το *displeases* είναι μεταβατικό ρήμα χωρίς να είναι καν συνδετικό). Χρειάζεται, επομένως, να εξεταστεί για ποιον λόγο παρουσιάζονται οι διαφορές αυτές.

Υπάρχει μία κατηγορία ρημάτων, η οποία παρουσιάζει ιδιομορφίες όταν συντάσσεται με ΜΠΦ. Στην παρούσα εργασία εξετάστηκαν τα ρήματα *αποδεικνύω* και *αναγνωρίζω*. Με τα συγκεκριμένα ρήματα παρατηρήθηκε ότι αλλάζει το ποιόν ενεργείας τους σε σχέση με την ορισματική τους δομή: η ΜΠΦ αποτελεί συμπλήρωμα του ρήματος όταν αυτό είναι αναιτιατικό και έχει μόνο ένα εσωτερικό όρισμα. Αυτός είναι και ο λόγος για τον οποίο αμιγώς αποδεκτές γίνονται οι προτάσεις στις οποίες τα συγκεκριμένα ρήματα βρίσκονται στην παθητική φωνή όταν συντάσσονται με ΜΠΦ. Ωστόσο σε ορισμένες περιπτώσεις τα ρήματα αυτά παίρνουν για συμπλήρωμα μία ΜΠΦ και όταν είναι μεταβατικά δημιουργώντας ρευστότητα σε σχέση με την αποδεκτότητα των προτάσεων που σχηματίζουν (πρβλ. παραδείγματα (202) και (218)). Το συγκεκριμένο ζήτημα αφήνει πολλά ερωτήματα ανοιχτά. Γιατί τα συγκεκριμένα ρήματα παρουσιάζουν αυτήν την ιδιομορφία; Υπάρχουν και άλλα ρήματα που

εντάσσονται σε αυτήν την κατηγορία; Σε ποιο σημείο γλωσσικής αλλαγής βρισκόμαστε, ώστε να παρουσιάζεται η ρευστότητα που προαναφέρθηκε; Τα ερωτήματα αυτά χρειάζονται διερεύνηση τόσο στα Ελληνικά όσο και διαγλωσσικά για να εξαχθεί ένα πιο ασφαλές συμπέρασμα.

6. Βιβλιογραφία

- Aarts B. (1992). *Small Clauses in English: Topics in English Linguistics 8*. · Berlin: Mouton de Gruyter.
- Adger D. & G. Ramchand. (2003). Predication and Equation. *Linguistic Inquiry* 34 (3), 325-359.
- Bowers J. (1993). The syntax of predication. *Linguistic Inquiry* 24, 591-656.
- Chomsky N. (1981). *Lectures on government and binding*. Dordrecht: Foris.
- Chomsky N. (1986a). *Knowledge of Language: Its Nature, Origin and Use*. New York -Westport - London: Praeger.
- Chomsky N. (1986b). *Barriers*. Cambridge MA: Massachusetts Institute of Technology Press.
- Chomsky N. (1991). Some Notes on Economy of Derivation and Representation. Στο Robert F. (επιμ.), *Principles and Parameters in Comparative Grammar, Current Studies in Linguistics Series 20*. Cambridge: MIT Press, 417-454.
- Chung S. & J. McCloskey (1987). Government, barriers and small clauses in modern Irish. *Linguistic Inquiry* 18 (2), 173-237.
- den Dikken M. (1998): Predicate Inversion in DP. Στο Alexiadou A. & C. Wilder (επιμ.), *Possessors, Predicates and Movement in the Determiner Phrase*. Amsterdam/Philadelphia: John Benjamins Publishing Co, 177-214.
- Giannakidou A. (2012). The Landscape of Greek Quantifiers. Στο Keenan E. & D. Paperno (επιμ.), *Studies in Linguistics and Philosophy, Handbook of Quantifiers in Natural Language Studies in Linguistics and Philosophy 90*: Springer Science + Business Media B.V, 285-346.
- Giannakidou A. & J. Merchant (1999). Why Giannis can't scrub his plate clean: On the absence of resultative secondary predication in Greek. Στο Mozer A. (επιμ.), *Greek Linguistics' 97: Proceedings of the 3rd International Conference on Greek Linguistics*. Athens: Ellinika Grammata, 93-103.
- Heggie L. (1988a). *The Syntax of Copular Structures*. Ph. D. thesis, USC.
- Haegeman L., Jimenez-Fernandez A. L. & A. Radford (2014). Deconstructing the Subject Condition in terms of cumulative constraint violation. *The Linguistic Review* 31 (1), 73-150.

- Heycock C. & A. Kroch (1998). Inversion and equation in copular sentences. Στο Alexiadou A., Fuhrop N., Law P. & U. Kleinhenz (επιμ.), *ZAS Papers in Linguistics* 10. Berlin: Zentrum für Allgemeine Sprachwissenschaft, 71–87.
- Hornstein N. & D. W. Lightfoot (1987). Predication and PRO. *Language* 63 (1), 23–52.
- Kayne R. S. (1984a). *Connectedness and binary branching*. Dordrecht: Foris.
- Kitagawa Y. (1985). Small but clausal. *Chicago Linguistic Society* 21, 210–220.
- Κλειδή Σ. & Α. Τσόκογλου (2001). Η άρνηση στις μικρές προτασιακές φράσεις. *Γλωσσολογία* 13, 35–46.
- Kluender R. (1985). Sätzchen: German small clauses as S's. *NELS* 16, 274–292.
- Kotzoglou G. (2002). Greek ‘ECM’ and how to control it. *Reading Working Papers in Linguistics* 6, 39–56.
- Manzini M. R. (1983). *Restructuring and Reanalysis*. Doctoral dissertation. Massachusetts Institute of Technology.
- Manzini M. R. (1988). Constituent structure and locality. Στο Cardinaletti A. et al. (επιμ.), *Constituent Structure*. Dordrecht: Foris, 157–201.
- Mikkelsen L. (2005). *Copular Clauses: Specification, Predication and Equation*. Amsterdam/Philadelphia: John Benjamins Publishing Company.
- Moro A. (1990). *There-raising: Principles across Levels*. Paper presented at the 1990 GLOW Colloquium. Cambridge: England.
- Moro A. (1995). Small clauses with predicative nominal. Στο Cardinaletti A. & M. T. Guasti (επιμ.), *Syntax and Semantics* 28. San Diego: Academic Press, 109–132.
- Moro A. (1997). *The Raising of Predicates: Predicative Noun Phrases and the Theory of Clause Structure*. Cambridge: Cambridge University Press.
- Napoli D. J. (1989). *Predication theory: A case study for indexing theory*. Cambridge: Cambridge University Press.
- Nishihara T. (2003). Equative construction with honorary NPs in English. *Nagasaki University English Linguistics* 20 (2), 395–418.
- Partee B. (1987). Noun phrase interpretation and type-shifting principles. Στο Groenendijk J., de Jong D., & M. Stokhof (επιμ.), *Studies in Discourse Representation Theory and the Theory of Generalized Quantifiers*, Dordrecht: Foris, 115–143.
- Pollock J-Y. (1989). Verb movement, Universal Grammar, and the structure of IP. *Linguistic Inquiry* 20 (3), 365–424.

- Radford A. (1988a). Small children's small clauses. *Transactions of the Philological Society* 86 (1), 1-43. Επίσης στο *Research Papers in Linguistics* 1, 1-38.
- Radford A. (1988b). *Transformational Grammar: A first Course*. Cambridge: Cambridge University Press.
- Rothstein S. (2004 [2001]). *Predicates and their Subjects*. Dordrecht: Kluwer Academic Publishers.
- Safir K. (1983). On small clauses as constituents. *Linguistic Inquiry* 14 (4), 730-735.
- Spyropoulos V. (1999). *Agreement Relations in Greek*. Ph. D Thesis, University of Reading.
- Spyropoulos V. & N. Stamatogiannis (2011). *Subextraction from Subjects in Greek*. Paper presented at the conference on *Islands in Contemporary Linguistic Theory*. University of the Basque Country Vitoria-Gasteiz.
- Starke M. (1995). On the format of Small Clauses. Στο Cardinaletti A. & M-T. Guasti (επιμ.), *Syntax and Semantics: Small Clauses* 28. London: Academic Press, 237-269.
- Stowell T. (1981). *Origins of Phrase Structure*. Doctoral dissertation. Massachusetts Institute of Technology.
- Stowell T. (1983). Subjects across categories. *The Linguistic Review* 2, 285-312.
- Stowell T. (1991). Small clause restructuring. Στο Freidin R. (επιμ.), *Principles and Parameters in Comparative Grammar*. Cambridge, Massachusetts/London, England: MIT Press, 182-219.
- Tsokoglou A. (1995). *Small Clauses in Modern Greek*. Paper presented at the 2nd International Conference in Greek Linguistics, Salzburg.
- Vendler Z. (1957). Verbs and times. *The Philosophical Review* 66 (2), 143-160.
- Williams E. (1980). Predication. *Linguistic Inquiry* 11 (1), 203-238.
- Williams E. (1983). Against small clauses. *Linguistic Inquiry* 14 (2), 287-308.
- Williams E. (1983). Semantic vs. syntactic categories. *Linguistics and Philosophy* 6 (3), 423-446.
- Williams E. (1990). Pseudoclefts and the order of the logic of English. *Linguistic Inquiry* 21, 485-489.
- Williams E. (1994). *Thematic Structure in Syntax*. Cambridge, Mass.: MIT Press.
- Williams E. (1997). The asymmetry of predication. *Texas Linguistic Forum* 38, 323-333.